

Avaleht>Teie õigused>Kuriteoohvrid>Hüvitamine>Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt

Teave selle kohta, kuidas nõuda hüvitist teo toimepanijalt

Asjaomane ELi õigusakt on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta [direktiiv 2012/29/EL](#), millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK („kuriteoohvrite õiguste direktiiv“).

Kuriteoohvrite õiguste direktiivi artiklis 16 sätestatakse, et kõikidel kuriteoohvritel peab olema õigus saada kriminaalmenetluse käigus otsus teo toimepanijalt hüvitise saamise kohta.

Siin leiate teavet selle kohta, **kuidas nõuda hüvitist teo toimepanijalt** kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus.

Teie juhtumi kohta vajaliku teabe leidmiseks soovime Teil vaadata selle liikmesriigi teavet, kus kriminaalmenetlus toimub.

Üksikasjaliku teabe saamiseks konkreetse riigi kohta klõpsake palun asjaomase riigi lipul.

Viimati uuendatud: 17/10/2019

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehete autoriõiguste eeskirjade kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Bulgaaria

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Bulgaaria Vabariigi kriminaalmenetluse seadustikus (*Nakazatelnoprocesualen kodeks*) sätestatakse menetlus, mille alusel kuriteoohvrid saavad nõuda kahju hüvitamist kriminaalmenetluse käigus. Kui ohver ei nõua hüvitist kriminaalmenetluses või usub, et määratud hüvitis ei kata kantud kahju täielikult, on tal õigus esitada kahju hüvitamise hagi võlaõigusseaduse (*Zakon za zadalzhniata i dogovorite*) alusel tsiviilkohtule, kes uurib juhtumit tsiviilmenetluse seadustiku (*Grazhdanski procesionalen kodeks*) alusel.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Ohvri kahju hüvitamist puudutav tsiviilhagi tuleb esitada esimese astme kohtule enne eelistungi algust. Kohus saadab eelistungi toimumise kohta teate.

Ohver või tema pärijad saavad seitsme päeva jooksul alates teate saamisest esitada avalduse tsiviilhagi või erasüüdistuse lisamiseks, samas kui juriidilised isikud saavad seda teha tsiviilhagejana.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Tsiviilhagi saab esitada ohver või tema juriidiline esindaja. Avalduse saab esitada suuliselt või kirjalikult. Tsiviilhagi peab sisaldama järgmist: hageja ees- ja perekonnanimi ning selle isiku ees- ja perekonnanimi, kelle vastu hagi esitatakse; kriminaalasi, millega seoses tsiviilhagi esitatakse; kuritegu, mis põhjustas kahju; ning kahju olemus ja nõutava hüvitise suurus. Tsiviilhagi saab kohtumenetluses esitada kostja vastu ja kõigi muude isikute vastu, kes kannavad õigusrikkumise tagajärjel põhjustatud kahju eest tsiviilvastutust.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Ei ole.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Tõendid tuleb esitada kohtumenetluse käigus. Tsiviilhagejal on õigus osaleda kohtumenetluses, nõuda tsiviilnõude tagamiseks kaitsemeetmete võtmist, vaadata läbi kohtuasja materjali ja saada vajalikke väljavõtteid, esitada tõendeid, esitada taotlusi, märkusi, vastuväiteid ja vaidlustada kohtu otsuseid, millega rikutakse hageja õigusi ja õigustatud huve.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Ohver ei pea maksma kohtulõive ega muid oma tsiviilnõudega seotud tasusid.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Ohver või tsiviilhageja võib kasutada juristi. Kui ohver/tsiviilhageja esitab tõendid selle kohta, et tal ei ole võimalik juristi palgata, kuid soovib seda teha ning see on õigusemõistmise huvides, määrab esimese astme kohus juristi.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Esimese astme kohus lahendab tsiviilhagi otsusega, mis tehakse teatavaks eelistungil. Kui kohus keeldub nõude lahendamise eest, peab ta seda põhjendama. Keeldumine ei kuulu edasikaebamisele.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Kriminaalkohtu otsus tsiviilhagi lahendamise keeldumise kohta ei kuulu edasikaebamisele. Ohvri on õigus esitada kahjude kohta hagi tsiviilkohtule, kus juhtumi menetlemine toimub vastavalt tsiviilmenetluse seadustikule. Kui kriminaalmenetlus veel kestab, peatatakse tsiviilnõude menetlemine tsiviilkohtus seniks, kuni kriminaalmenetlus on lõppenud.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kui kuriteo toime pannud isik on süüdi mõistetud, saab ohver esitada kohtule taotluse täitemääruse väljaandmiseks. Täitemääruse alusel saab ohver kohtu määratud hüvitise kättesaamiseks pöörduda kohtutäituri poole.

Viimati uuendatud: 08/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Tšehhi

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Teil on õigus osaleda kriminaalmenetluses tsiviilhagejana. Sellisel juhul võib kohus lõplikus otsuses nõuda teo toimepanijalt lisaks määratud karistusele kahju hüvitamist. Lisaks saate nõuda kahju hüvitamist eraldi tsiviilkohtumenetluse kaudu.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Ükskõik millal enne esimest kohtuistungit, enne tõendite kogumist.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Oluline on üksikasjalikult kirjeldada, mida kahju kandnud isik nõuab, ning määratleda ja tõendada erinev tekitatud kahju.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Ei ole.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Te ise otsustate, millised tõendid te nõude toetamiseks kohtule esitate. Selleks et otsus langetataks teie kasuks, peavad tõendid olema ammendavad ja veenvad.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Ei.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Jah, oma kulul.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kui te ei ole suutnud kahjusummat tõendada või kui vajalik tõendite kogumine pikendaks kriminaalmenetlust. Sellisel juhul suunab kohus teie kahjunõude lahendamiseks tsiviilkohtumenetluse korras.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heaostamist?

Teil on õigus esitada apellatsioonkaebus kuni kahjude üle kohtuotsuse langetamiseni.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kui teo toimepanija ei täida talle määratud kohustust, võite esitada kohtule taotluse kohustuse täitmiseks kohtutäituri kaudu.

Viimati uuendatud: 13/05/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Taani

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heaostamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Taotleja hüvitisnõude võib lisada kohtus läbi viidava kriminaalmenetluse käigus. Sellisel juhul võib kohtunik nõude läbi vaadata või keelduda selle läbivaatamisest. See sõltub sellest, kas kuriteo toimepanija vaidlustab nõude ning kas on olemas nõuet ja selle summat tõendavad dokumendid.

Nõue kuriteo toimepanija vastu tuleb esitada kohtule kirjalikult või suuliselt, et kuriteo toimepanijal oleks võimalus sellele vastata. Seda saab teha kohtuistungil isiklikult osaledes või esindaja (tavaliselt kohtumenetluses abistava advokaadi) kaudu.

Nõude võib esitada ka politseile, kes lisab selle kohtumenetluse toimikusse.

Isegi kui kohus on nõuet kriminaalmenetluses arutanud, võib taotleja taotluse ikkagi esitada ka *Erstatningsnævnetile*. See on asjakohane eelkõige siis, kui kuriteo toimepanija ei maksa kohtuotsuse kohast hüvitist.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Hüvitisnõude võib esitada juba politseis esimese vestluse ajal, kuid hiljemalt tuleks see esitada põhikohtuistungi toimumise ajal.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Kui olete kannatanud kuriteo toimepanija süül kahju, võite nõuda selle kahju hüvitamist. Taani vastutust ja hüvitamist käsitlevas seaduses on muu hulgas sätestatud kahju erinevad liigid, mille hüvitamist võib nõude esitaja nõuda.

Need on järgmised:

ravigulud;

saamata jäänud sissetulek;

valu ja kannatused;

püsiv tervisekahjustus;

töövõime kaotus;

leibkonna peamise palgasaaja kaotus;

matusekulud;

õigusvastaselt tekitatud kahju;

ränk rikkumine;

varaline kahju;

rahaline kahju.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Kasutada saab *Erstatningsnævneti* taotlusvormi. Amet soovib taotlejatel kasutada taotlusvormi, kuid see ei ole kohustuslik.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

See sõltub sellest, mille eest te hüvitist taotlete. Kahju peab olema usutav ning mõnel juhul tuleb esitada dokumendid, mis tõendavad kahju tegelikku suurust.

Dokumentideks võivad olla näiteks kuludokumendid, mis tõendavad kuriteo tagajärjel kantud kahju. Lisaks kasutatakse vigastuse ulatuse kindlaksmääramiseks sageli ravidokumente ja haiguslugu. Seoses saamata jäänud sissetuleku ja töövõime kaotusega peaks taotleja esitama dokumendid, mis tõendavad tema sissetulekut enne ja pärast vigastust, näiteks palgatõendid, majandusaasta aruanded ja vajaduse korral tööandja tõend.

Kui kohus leiab, et nõue ei ole dokumentidega piisavalt tõendatud ja teo toimepanija vaidlustab hüvitise maksmise, on oht, et kohus ei aruta kahju hüvitamise nõuet kriminaalmenetluses.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Ei. Kui nõue esitatakse seoses kriminaalasjaga, siis ei pea nõude esitaja kulusid tasuma.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Jah. Nõude esitajana on teil võimalik paluda teatavatel tingimustel, et kohus määraks teile kohtumenetluses advokaadi, kes esindab teid tasuta.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kohus võib kriminaalmenetluse jooksul igal ajal keelduda tsiviilhagi arutamise jätkamisest, kui ta leiab, et selle arutamine kriminaalmenetluse raames ei ole võimalik, ilma et sellega kaasneks suuri probleeme.

Kui kohus leiab, et nõude toetuseks esitatud teave on puudulik või et kuriteos süüdi- või õigeksmõistev otsus ei toeta nõuet, siis hüvitisnõuet ei arutata.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Kohtu otsust mitte arutada kahju hüvitamise nõuet kriminaalmenetluse raames ei saa edasi kaevata.

Selle asemel peab nõude esitaja esitama hüvitisnõude tsiviilkohtumenetluses või *Erstatningsnævnetile*.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Võite esmalt ühendust võtta kuriteo toimepanijaga, kes võib kohe hüvitise välja maksta. Nii tehes saate hüvitise kiiresti kätte ja asja lahendatud.

Kui kuriteo toimepanija ei maksa vabatahtlikult või kui on rohkem hüvitisnõudeid, mille lahendamiseks on vaja pikemat menetlust, võite esitada oma nõuded *Erstatningsnævnetile*.

Selguse huvides tuleb märkida, et te ei pea enne *Erstatningsnævnetile* taotluse esitamist püüdma esmalt saada hüvitist kuriteo toimepanijalt.

Erstatningsnævnet esitab seejärel kuriteo toimepanija vastu tagasinõude.

Viimati uuendatud: 05/11/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Saksamaa

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Ainus eeltingimus on asjakohase nõude esitamine, milles on antud põhjalik ülevaade nõude sisu ja aluse kohta. Nõue võib olla adresseeritud politseile, prokuratuurile või pädevale kohtule (vt 2. küsimus).

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Nõude saab esitada kirjalikult politseile kuriteost teatamise ajal. Lisaks saab nõuet esitada hiljem kirjalikult prokuratuurile või kohtule või registreerimiseks kohtuametnikule (*Rechtsantragsstelle* osakonnas (osakond Saksamaa kohtutes, kuhu saab esitada nõudeid ning teisi avaldusi)). Nõuet saab esitada suuliselt põhiistungil.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Nõudes tuleb selgelt märkida, mida ja miks te kostjalt nõuate. Üldjuhul tuleb rahalise kahju (nt saamata jäänud sissetulek, varaline kahju) hüvitamiseks nõutav rahasumma täpselt märkida. Kuid valu ja kannatuste eest nõutava hüvitise (*Schmerzensgeld*) summa võib jätta kohtu otsustada. Ent isegi siis peaksite esitama ligikaudse summa ning märkima, mille alusel tuleks *Schmerzensgeldi* summa arvutada või seda hinnata. Nõude aluseks olevad faktilised asjaolud (nt õigusrikkumise kirjeldus, teave tekitatud vigastuste ja varalise kahju kohta) tuleb esitada võimalikult üksikasjalikult.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Ei ole.

Milliseid tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Te peaksite loetlema kõik kättesaadavad tõendid, mis on nõude tõendamiseks vajalikud (nt arved, tõendid). Lisaks saate viidata politseile antud teabele (kuriteoteade, tunnistajate ütlused) või süüdistusaktile endale.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Kui teile kui nõude esitajale määratakse taotletud hüvitis, ei pea te maksma kohtulõive; kulu, mis teil tuli kanda, nt saamata jäänud sissetulek kohtumenetluses osalemise tõttu, jääb kostja kanda. Kui teie nõuet ei rahuldata või see rahuldatakse osaliselt või kui kohus ei tee otsust, otsustab kohus pärast põhjalikku kaalumist, kes kannab kohtukulud ja osalejate kulud (nt advokaaditasud).

Isegi kui hüvitisnõuet ei rahuldata, ei pea te (erinevalt tsiviilasjadest) kahju kannatanud poolena kohtulõive maksma.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Advokaadi palkamine ei ole kohustuslik, kuid see võib olla mõningatel juhtudel soovitatav. Näiteks võib see olla soovitatav juhtudel, kui tegemist on keerulise kohtuasjaga, millega on seotud mitu kuriteo toimepanijat; kui tegemist on keeruliste tsiviilvastutuse küsimustega või kui kohus otsustab, et rahuldamisele kuuluvad nõuded (nt väljamõistetud rahasumma) tuleb pöörata täitmisele täitemenetluse kaudu. Kui õiguslikud tingimused on täidetud (eelkõige abivajadus), võib advokaadi kulude katteks anda riigi õigusabi.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kohus ei langeta hüvitisnõude kohta otsust, kui kostja mõistetakse õigeks või menetlus lõpetatakse, kui nõue on kohtu arvates vastuvõetamatu või põhjendamatu või kui erandkorras ei ole nõude rahuldamine kriminaalmenetluse raames asjakohane.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Kaebuse saab esitada kohtuotsuse peale, mille kohaselt ei langetata nõude kohta otsust, sest kohus leiab, et nõude kohta otsuse langetamiseks vajalikud tingimused ei ole täidetud.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kriminaalmenetluses tsiviilhagi osas tsiviilhageja suhtes langetatud (positiivseid) kohtuotsuseid ja kokkuleppeid saab täitmisele pöörata vastavalt täitemenetluse üldnormidele. Täitmine toimub täitmisele kuuluva kohtuotsuse või saavutatud kokkuleppe ärakirja alusel, mille väljastab kriminaalkohtu ametnik.

Viimati uuendatud: 09/09/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Eesti

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Teil on õigus kriminaalmenetluse raames esitada süüdistatava vastu tsiviilhagi kahju hüvitamiseks. Uurimisasutus või prokuratuur selgitab kannatanule tsiviilhagi esitamise korda, tsiviilhagile esitatavaid põhilisi nõudeid, tsiviilhagi esitamise tähtaega ja selle möödalaskmise tagajärgi.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Tsiviilhagi on Teil õigus esitada hiljemalt 10 päeva jooksul pärast seda kui olete tutvunud kriminaaltoimikuga. Prokuratuurilt on võimalik taotleda selle tähtaja pikendamist.

Tähtaja ületamise korral tsiviilhagi tagastatakse, kuid sel juhul võib taotleda kahju hüvitamist tsiviilkohtus.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Tsiviilhagis võite esitada nõude, mille eesmärk on kriminaalmenetluse esemeks oleva teoga rikutud hüveolukorra taastamine või heastamine. Sellise nõude aluseks olevad faktilised asjaolud peavad kattuma olulises osas menetletava kuriteoga ja seda nõuet peab olema võimalik läbi vaadata ka tsiviilkohtumenetluses.

Tsiviilhagi esitatakse kirjalikus vormis ja selles märgitakse hageja ja kostja andmed, kannatanu selgelt väljendatud nõue, kannatanu nõude aluseks olevad faktilised asjaolud ning tõendid. Esitatud nõue peab olema täielik (sisaldama summaliselt kõiki kahju liike, mille hüvitamist kannatanu nõuab). Mittevaralise kahju hüvitamise hagis võib nõutava hüvitise summa jätta märkimata ja taotleda õiglast hüvitist kohtu äranägemisel.

Menetleja võib anda tähtaja tsiviilhagis esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Tsiviilhagi vormi ei ole kehtestatud.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Tsiviilhagi juurde tuleb esitada tõendid, mis kinnitavad kannatanu nõude aluseks olevaid asjaolusid ja millele kannatanu soovib tugineda sõltumata prokuratuuri esitatavast tõendikogumist.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Tsiviilhagi läbivaatamine kriminaalmenetluses on riigilõivuvaba, välja arvatud tsiviilhagi mittevaralise kahju hüvitamise nõudes, kui mittevaralise kahju hüvitamise nõue ei tulene kehavigastuse või muu terviserikke tekitamisest või toitja surma põhjustamisest.

Tsiviilhagi rahuldamata jätmise korral kannab tsiviilhagi või avalik-õigusliku nõudeavalduse menetlemisest tingitud kulud kannatanu. Tsiviilhagi osalise rahuldamise korral jaotab kohus tsiviilhagi menetlemisest tingitud kulud kõiki asjaolusid arvestades kannatanu, süüdimõistetu ja tsiviilkostja vahel. Samuti võib kohus jätta kannatanul seoses tsiviilhagi menetlemisega tekkinud kulud osaliselt või täielikult tema enda kanda, kui kulude väljamõistmine vastaspoolelt oleks viimase suhtes äärmiselt ebaõiglane või ebamõistlik.

Tsiviilhagi läbi vaatamata jätmise korral õigeks mõistva kohtuotsuse tegemise või kriminaalmenetluse lõpetamise tõttu kannab tsiviilhagi menetlemisest tingitud kulud riik. Tsiviilhagi muudel põhjustel läbi vaatamata jätmise korral jaotab kohus tsiviilhagi menetlemisega tekkinud kulud kõiki asjaolusid arvestades kannatanu ja riigi vahel.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Teile antakse riigi õigusabi, kui selleks on olemas riigi õigusabi seaduses sätestatud alused. Kui kohus leiab, et Teie olulised huvid võivad advokaadi abita jääda kaitseta, võib ta oma algatusel otsustada Teile riigi õigusabi andmise riigi õigusabi seaduses ettenähtud alustel ja korras.

Riigi õigusabi võib saada isik, kes oma majandusliku seisundi tõttu ei suuda õigusabi vajamise ajal tasuda asjatundliku õigusteenuse eest või suudab seda teha üksnes osaliselt või osamaksetena või kelle majanduslik seisund ei võimalda pärast õigusteenuse eest tasumist lihtsat toimetulekut.

Riigi õigusabi antakse isikule, kelle elukoht on õigusabi andmise avalduse esitamise ajal Eesti Vabariigis või mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis või kes on Eesti Vabariigi või mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik. Muule isikule antakse õigusabi üksnes juhul, kui see tuleneb Eestile siduvast rahvusvahelisest kohustusest.

Seadus näeb ette alused, millal riigi õigusabi ei anta. Riigi õigusabi ei anta näiteks, kui taotleja on ise võimeline kaitsma oma õigusi, kui tal on võimalik kulud õigusteenusele kanda oma olemasoleva ja suuremate raskusteta müüdava vara arvel, samuti kui kulud õigusteenusele ei ületa eeldatavasti taotleja kahekorset keskmist ühe kuu sissetulekut, millest on maha arvatud maksud ja sundkindlustuse maksed ning seadusest tulenevate ülalpidamiskohustuste täitmiseks ettenähtud summa, samuti mõistlikud eluaseme- ja transpordikulud. Riigi õigusabi ei anta ka juhul, kui asjaoludest tulenevalt on taotleja võimalus oma õiguse kaitseks ilmselt vähene, seda taotletakse mittevaralise kahju hüvitamise nõude esitamiseks ja asja suhtes ei esine tungivat avalikku huvi või taotlejale asjast võimalik tulenev kasu on ebamõistlikult väike, võrreldes riigi eeldatavate kuludega õigusabile.

Riigi õigusabi andmine otsustatakse isiku taotluse alusel. Kui isik taotleb riigi õigusabi kriminaalmenetluses kannatanuna, otsustab temale riigi õigusabi osutamise asja menetlev kohus või kriminaalasja kohtueelses menetluses maakohus, kelle pädevuses oleks kriminaalasja menetleda.

Riigi õigusabi saamise taotlus esitatakse eesti keeles selleks kehtestatud vormil. Taotluse võib esitada ka inglise keeles, kui õigusabi taotleb füüsiline isik, kelle elukoht on mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis või kes on mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik.

Riigi õigusabi saamise taotlusele lisab taotleja enda allkirjastatud nõuetekohase teatise oma majandusliku seisundi kohta ning võimaluse korral ka muud tõendid, mis seda seisundit iseloomustavad. Isik, kelle elukoht ei ole Eestis, lisab taotlusele elukohariigi pädeva asutuse teatise tema ja tema perekonnaliikmete kolme viimase aasta sissetuleku kohta. Kui teatist ei ole taotlejast sõltumatutel põhjustel võimalik esitada, võib riigi õigusabi andmise otsustada ilma teatiseta.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Tsiviilhagi jäetakse läbi vaatamata eeskätt juhul, kui hagi ei vasta nõuetele, kui kriminaalmenetlus lõpetatakse või kui tehakse õigeks mõistev otsus. Kohus võib tsiviilhagi jätta läbi vaatamata, kui istungile mitte ilmunud kannatanu või tsiviilkostjate ei ole selle läbivaatamine võimalik. Ka süüdimõistva otsuse korral võidakse jätta tsiviilhagi läbi vaatamata.

Tsiviilhagi jäetakse rahuldamata, kui selle rahuldamise alus puudub.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Kui tsiviilhagi on jäetud läbi vaatamata, võite kahju hüvitamist taotleda tsiviilkohtus. Teil on õigus esitada esimese astme kohtulahendi peale apellatsioon ringkonnakohtusse.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kui süüdimõistetu ei ole tasunud kohtuotsusega temalt välja mõistetud summat, on Teil õigus kohtuotsuse alusel pöörduda kohtutäituri poole, kes korraldab täitemenetluse.

Viimati uuendatud: 15/08/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Kreeka

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Te peaksite teatama oma soovist astuda kriminaalmenetlusse tsiviilhagejana (*polítikós enágon*) kriminaalmenetluse kohtueelses etapis, kui esitate kaebuse asjakohasele prokuröörile või politseiasutustele, juba kaebuses endas. Te võite sellest teatada ka kuriteo uurimise ajal, esitades politseile, prokuröörile või uurimisorganile eraldi dokumendi (*dikógráfo*), ning teil on võimalik esitada teade ka otse kohtule, kui kohus ei ole asunud veel tõendeid hindama (kriminaalmenetluse seadustiku artiklid 82–83).

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

A) Kohtueelses etapis, nagu eespool selgitatud (kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 83)

B) Kohtus lihtsalt suuliselt enne tõendite läbivaatamist, **kirjaliku kohtueelse menetluse vajaduseta**, kui taotlete hüvitist teie suhtes toimepandud kuriteost põhjustatud valu ja kannatuste ja moraalse kahju eest, või **toimetades teate kätte** süüdistatavale vähemalt viis päeva enne istungit, kui taotlete hüvitist varalise kahju eest (kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 68).

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Üldjuhul peab avaldus, et soovite astuda kriminaalmenetlusse tsiviilhagejana, sisaldama juhtumi kokkuvõtet, põhjusi, miks te usute, et teil on õigus menetlusse astuda, ja kohtuprotsessis esindaja määramist kohtu asukohas, kui see ei ole teie alaline elukoht.

Kui avaldus, et soovite astuda kriminaalmenetlusse tsiviilhagejana, on seotud hüvitise nõudega valu ja kannatuste ja moraalse kahju eest, ei ole kirjalikku menetlust vaja. Nendel juhtudel taotleb tsiviilhageja tavaliselt sümboolset summat (esialgu 44 eurot (*me epífyllaxi*)) ja mitte kogu nõude summat. Kui kohus mõistab süüdistatava süüdi, mõistab ta teie kasuks hüvitisena välja selle sümboolse summa. Ülejäänud osas peate esitama tsiviilkohtule eraldi hagi. Kui teie nõue on seotud karistatava teoga teile tekitatud varalise kahju hüvitamisega, peate toimetama teate süüdistatavale kätte vähemalt viis päeva enne kohtuistungit, esitades üksikute punktide loetelu (kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 68).

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Konkreetselt vormi ei ole. Teie taotlus peab sisaldama kõike eespool loetletut. Nagu eespool märgitud, on konkreetne kohtueelne menetlus vajalik ainult juhul, kui kriminaalkohtul taotletakse varalise kahju heastamist, sellisel juhul tuleb teade toimetada süüdistatavale kätte viis päeva enne istungit.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Enne asja arutamist peate esitama kõik dokumendid, mis teie nõuet tõendavad, st arstitõendid, ütlused, tunnistajate andmed ja muud tõendid.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Peate maksma kriminaalmenetluses tsiviilhagi esitamisel riigilõivu 40 eurot (kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 63, kohaldatavat alates 23. jaanuarist 2017 pärast seaduse 4446/2016 muutmist).

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Seadusega (seaduse 3226/2004 artikkel 1) on ette nähtud õigusabi ELi liikmesriigi madala sissetulekuga kodanikele, kolmandate riikide kodanikele ja kodakondsuseta isikutele, kui nad elavad seaduslikult Euroopa Liidus või nende hariilik viibimiskoht on Euroopa Liidus. Õigusabi võivad saada madala sissetulekuga kodanikud, kelle perekonna aastane sissetulek ei ületa kahte kolmandikku üldises riiklikus kollektiivlepingus sätestatud aastasest miinimumsissetulekust. Riigisisese vaidluse korral ei võeta vaidluse teise poole sissetulekut arvesse. Kriminaal- või tsiviilnõuete puhul on õigusabi kättesaadav ka kõikidele kuriteoohvritele, kellele on osutatud karistusseadustiku artiklis 323 (orjakaubandus), 323A (inimkaubandus), 323B punktis a (reisi korraldamine seksuaalvahekorras või muudes alaealistega seotud kõlvatutes tegudes osalemise eesmärgil (seksiturism)), 324 (alaealise röövimine), 339 (alaealise seksuaalne ahvatlemine), 348A (lapsporno) ja 351A (alaealisega seotud kõlvatud teod tasu eest) ja seaduse 3386/2005 artikli 87 lõigetes 5 ja 6 (kolmanda riigi kodaniku Kreekasse sisenemisele, Kreekast väljumisele ja ebaseaduslikule Kreekas viibimisele kaasaaitamine) ja artiklis 88 (kolmandate riikide kodanike ebaseaduslik Kreekasse toimetamine), ja alaealistele, kes on karistusseadustiku artiklis 336 (vägistamine), artiklis 338 (seksuaalne väärkohtlemine), artiklis 343 (kõlvatud teod mõjuvõimu kuritarvitamisega), artiklis 345 (intsest), artiklis 346 (sugulaste vaheline seksuaalne väärkohtlemine), artiklis 347 (loomusevastased kõlvatud teod — tänaseks tühistatud), artiklis 348 (teiste liiderlikkusele kaasaaitamine), artiklis 348B (lapsepeibutamine), artiklis 348C (alaealiste pornograafiline kujutamine) ja artiklis 349 (kupeldamine) viidatud kuritegude ohvrid.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kui kriminaalkohus otsustab, et isikut ei saa mingil põhjusel kriminaalvastutusele võtta või et ta tuleb vabastada, ei saa ta tsiviilhagi arutada. Kohus jätab tsiviilhagi rahuldamata ka juhul, kui see ei vasta nõuetele, nagu eespool kirjeldatud, või kui sellel puudub seaduslik alus või kui nõue on põhjendamatu, näiteks kuna te ei ole kuriteo tõttu otseselt kannatanud või teil puudub õiguslik huvi.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Te võite esitada kaebuse (*éfeσί*) piirkondliku kriminaalkohtu, üheliikmelise või kolmeliikmelise esimese astme kohtukoosseisu või apellatsioonikohtu tehtud **õigeksmõistva otsuse peale**, kui teilt mõisteti välja hüvitis ja kohtukulud, kuid ainult seda puudutavas osas (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 486 lõige 1b). Te võite samuti tavakorras edasi kaevata **süüdistatava suhtes süüdimõistva otsuse** osas, milles see lükkab teie nõude tagasi põhjusel, et sellel puudub seaduslik alus, või milles mõistetakse teie kasuks välja rahaline või muu hüvitis, kui hüvitiseks taotletud summa ületab 100 eurot, kui kaebus on esitatud piirkonna kriminaalkohtu otsuse peale; 250 eurot, kui see on esitatud esimese astme üheliikmelise kohtukoosseisu või üheliikmelise noortekohtu otsuse peale; või 500 eurot, kui see on esitatud kolmeliikmelise esimese astme kohtu või kolmeliikmelise noortekohtu otsuse peale (kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 488). Teil on võimalik esitada **kassatsioonkaebus (anáresi) süüdistatava suhtes süüdimõistva otsuse** peale, kui see lükkab teie nõude tagasi põhjusel, et sel puudub seaduslik alus (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 505 lõige 1c), või **õigeksmõistva otsuse** peale, kui teilt on välja mõistetud hüvitis ja kohtukulud (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 505 lõige 1c).

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kriminaalkohtu määratud hüvitis on sisuliselt tsiviilnõude alusel määratud hüvitis. Seetõttu pööratakse see täitmisele vastavalt tsiviilasjades tehtud kohtuotsuste täitmise menetlusele (*anankastikí ektélesi*).

Viimati uuendatud: 06/02/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastada tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Hispaania

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Hispaania õigusaktide kohaselt toimub kahju hüvitamise nõudmine tavaliselt kriminaalmenetluse kaudu, milles analüüsitakse nii tsiviil- kui ka kriminaalvastutust. Selleks saab kannatanu esitada kohalikule kriminaalkohtule (*Juzgado de Instrucción*) tsiviilhagi, et teada anda, kas ta soovib esitada nõude kriminaalmenetluse raames või jätta endale õiguse nõuda kantud kahju hüvitamist tsiviilmenetluse kaudu.

Kui kannatanu teatab, et ta soovib esitada nõude kriminaalmenetluse raames, on tal võimalus lasta prokuröri esitada enda nimel tsiviilhagi (see on nii ka juhul, kui kannatanu ei teata oma eelistusest) või soovi korral osaleda isiklikult (advokaadi ja kohtu esindaja kaudu).

Kui kannatanu otsustab nõuda hüvitist väljaspool kriminaalmenetlust, tuleb vastavalt asjaomastele menetluseeskirjadele alustada tsiviilmenetlust.

Seega saab ohver esitada kahjude hüvitamise nõude kohtule, tehes seda isikliku avaldusega, kui talle pakutakse võimalust osaleda menetluses eraõigusliku isikuna, või esitades nõude kirjalikult või tehes seda advokaadi või kohtu esindaja kaudu. Kirjalik esindamine ei ole oluline: kui seda ei ole tehtud, alustab prokurör nii tsiviil- kui ka kriminaalmenetlust.

Taotluse koostamisel saate abi kuriteohvrite tugiametitest (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*), mis asuvad kõigis autonoomsetes piirkondades, peaaegu kõigis provintsipealinnades ja samuti teistes linnades. Terroristikuritegude korral saate abi Hispaania ülemkohtu terrorismiohvrite teabe- ja tugiametist (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional*).

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Te saate nõude esitada menetluse käigus igal ajal, tehes seda enne suulise kohtuliku arutamise algust. Kohalik kriminaalkohus võimaldab Teil esitada nõude uurimisetapis, kui kohut on kannatanu olemasolust teavitatud.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Nõudes tuleb täpsustada põhjustatud kahju – kahju summa – ning see peab sisaldama Teie nõuet tõendavaid asjakohaseid arveid, mida hiljem kontrollib kohtuekspert.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Ei.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Kahjunõude tõendamiseks peate esitama asjakohased arved või väljavõtted. Kui olete taotlenud tasuta õigusabi, peate esitama tõendid oma sissetuleku ja varade kohta.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Ei.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Ohvrist taotlejana on Teil alates esimesest pöördumisest ametiasutuste ja ametnike poole õigus saada teavet õigusnõu ja -kaitse saamise menetluse kohta ning kui see on asjakohane, nende tasuta saamise tingimuste kohta. Asjaomast teavet saate ka kuriteohvrite tugiametitest.

Ohvrist taotlejana saate esitada taotluse tasuta õigusabi saamiseks ametnikule või asutusele, kust saate teavet õigusabi ja -kaitse saamise menetluse kohta, ning kui see on asjakohane, nende tasuta saamise tingimuste kohta. Ametnik või asutus edastab taotluse koos esitatud dokumentidega vastavale advokatuurile.

Teie taotlus võidakse esitada ka kuriteohvrite tugiametile, kust see edastatakse vastavale advokatuurile.

Üldiselt võite ohvrist taotlejana saada õigusabiteenuseid, mille kaudu antakse õigusalast teavet kõigile kodanikele. Asjaomaseid teenuseid pakuvad advokatuurid igas õiguspriirkonnas.

Nende kasutamiseks peate täitma vormi, mille saate kohtutest, justiitsministeeriumist ja teistest riigiasutustest, ning tõendama, et Teie elatusvahendid on ebapiisavad. Te peate esitama taotluse asjaomase kohtupiirkonna advokatuurile või oma elukoha kohtule enne, kui kriminaalmenetlus on alanud. Kui kriminaalmenetlus on alanud, võite igal ajal saada tasuta õigusabi, eeldusel et osalete isiklikult ohvrina menetluses.

Kui olete soolise vägivalda ohver, ei ole Teil vaja kõigepealt tõendada, et Teie elatusvahendid on tasuta õigusabi saamiseks ebapiisavad.

Kui olete terrorismiohver, on Teil samuti võimalik saada tasuta õigusabi.

Kuriteohvriks võite taotleda Hispaanias tasuta õigusabi, kui olete ükskõik missuguse ELi liikmesriigi kodanik ning tõendate, et Teie vahendid on ebapiisavad. Vaatamata kohtumenetluse algatamiseks vajalike vahendite olemasolule tunnustatakse Teie õigust saada tasuta õigusabi ning seda abi antakse Teile viivitamatult juhul, kui olete soolise vägivalda, terrorismi või inimkaubanduse ohver ükskõik millises menetluses, mis on seotud Teie ohvristaatusega või tuleneb sellest, või kui olete alaealine või vaimse puude või vaimuhaiguga isik, kes on väärkohtlemise või kuritarvitamise ohver.

See õigus kehtib ka mis tahes abi saajatele ohvri surma korral, eeldusel et nad ei osalenud vägivaldaaktides.

Tasuta õigusabi andmise eesmärgil loetakse Teid kui taotlejat ohvriks, kui kaebus või hagi on esitatud või kui on algatatud kriminaalmenetlus ükskõik millise nimetatud kuriteo kohta, ning Teie ohvristaatus säilib kogu kriminaalmenetluse vältel või kuni süüdimõistva otsuse langetamiseni pärast kriminaalmenetluse lõppu.

Õigus saada tasuta õigusabi lõpeb, kui süüdistatav mõistetakse lõplikult õigeks või pärast menetluse ajutist peatamist või hagi rahuldamata jätmist, sest kriminaalkuriteod ei leidnud tõendamist, kusjuures puudub kohustus maksta tagasi kuni selle ajani saadud abi.

Eri menetlustes, mis võidakse algatada Teie ohvristaatuse tõttu tuvastatud kuritegudes ja eelkõige soolise vägivalda menetluses, peab Teid abistama sama advokaat, eeldusel et Teie õigus kaitsele on seeläbi täielikult tagatud.

Teil on õigus saada tasuta õigusabi, kui Teie aastasissetulek ja perekonna sissetulek ei ületa järgmist:

taotluse esitamise hetkel kehtiva üldise riikliku töötasuindeksi kahekordne väärtus (*Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples – IPREM*), kui asjaomased isikud ei kuulu perekonna juurde. IPREM on igal aastal kindlaksmääratav indeks, mida kasutatakse teatud soodustuste summa, soodustuste saamise piirmäära, õiguste või avalike teenuste määramiseks;

taotluse esitamise hetkel kehtiv 2,5kordne IPREM, kui asjaomased isikud kuuluvad ükskõik missugusesse perekonnatüüpi, kus on vähem kui neli liiget; kolmekordne IPREM, kui asjaomasesse perekonda kuulub rohkem kui neli liiget.

Kui Teile kui ohvrile antakse tasuta õigusabi, ei pea Te tasuma järgmise eest:

menetlusele eelnev õigusnõustamine;

advokaadi- ja kohtuesindaja tasud;

kulud, mis kaasnevad teadaannete avaldamisega ametlikes ajalehtedes;

teatud edasikaebuste esitamiseks vajalik tagatisraha;

eksperditasud.

Lisaks kehtivad Teile 80% väiksemad notaritoimingute tasumäärad ning kinnistus- ja äriregistri toimingute tasumäärad.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Üldiselt peab kohus vägivalla- ja seksuaalkuritegude korral hindama tahtliku vägivalla- või seksuaalkuriteo olemasolu ning tuvastama selle kohtuotsuses, millega kriminaalmenetlus lõpetatakse. Kriminaalmenetluse lõplikus kohtuotsuses tuleb selgelt kindlaks määrata õigusrikkumise ja vigastuste või tervisekahju või surma (kui see on kohaldatav) vaheline põhjuslik seos.

Samuti on võimalik, et kohtuotsusega, millega kriminaalmenetlus lõpetatakse, võidakse nõuda menetluse ajutist peatamist või selle lõpetamist.

Vastavalt kriminaalasjus käsitlevatele Hispaania õigusaktidele on menetluse ajutine peatamine asjakohane, kui kohtuasjani viinud vägivallakuritegu ei ole nõuetekohaselt tõendatud või kui järeldatakse, et kuritegu pandi toime, kuid puuduvad piisavad tõendid, et süüdistada konkreetset isikut (konkreetsed isikuid) vägivallatseja(te)na, kaasosalis(t)ena või kaasaaitaja(te)na.

Menetluse lõpetamine on asjakohane, kui ei ole alust arvata, et kohtuasja aluseks olev tegu toime pandi, kui teo puhul ei olnud tegemist kuriteoga või kui ilmneb, et vägivallatsejatena, kaasosalistena või kaasaaitajatena kohtu alla antud isikud on kriminaalvastutusest vabastatud.

Terrorikuritegude korral peab kohus üldjuhul hindama, kas kehtivates õigusaktides sätestatud tegude ja kahju puhul kohaldatakse tsiviilvastutust. Hispaania õigusaktide alusel kohaldatakse abi ja hüvede andmisele hüvitise maksmise põhimõtteid, mis on sätestatud vägivallakuritegude ohvritele hüvitise maksmise Euroopa konventsioonis.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Kui (kohtu või kohtuorgani) uuriv kohtunik otsustab menetluse lõpetada – ehk jätta nõude rahuldamata –, võib ohver esitada kaebuse, kui ta on menetluse ajal isiklikult kohal viibinud ja tegemist on erasüüdistusega.

Vastavalt kriminaalasjus käsitlevatele Hispaania õigusaktidele on menetluse ajutine peatamine asjakohane, kui kohtuasjani viinud vägivallakuritegu ei ole nõuetekohaselt tõendatud või kui järeldatakse, et kuritegu pandi toime, kuid puuduvad piisavad tõendid, et süüdistada konkreetset isikut (konkreetsed isikuid) vägivallatseja(te)na, kaasosalis(t)ena või kaasaaitaja(te)na.

Menetluse lõpetamine on asjakohane, kui ei ole alust arvata, et kohtuasja aluseks olev tegu toime pandi, kui teo puhul ei olnud tegemist kuriteoga või kui ilmneb, et vägivallatsejatena, kaasosalistena või kaasaaitajatena kohtu alla antud isikud on kriminaalvastutusest vabastatud.

Vägivalla- ja seksuaalkuritegude korral on kohtuotsus (millega loetakse kriminaalmenetlus lõppenuks ning mille puhul puudub võimalus edasiste õiguskaitselahenduste kasutamiseks) üldjuhul vajalik selleks, et taotleda õigusaktidega ette nähtud eri liiki abi. Selleks võib kriminaalmenetluse lõpliku otsuse kindlaksmääratud tähtaja jooksul edasi kaevata ning esitada kaebused vastavas otsuses märgitu kohaselt.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Riik maksab kogu abisumma või osa sellest, kui õigusriikkuja on tunnistanud osaliselt maksejõuetuks.

Riik võtab üle Teie õigused kuriteo eest tsiviilvastutust kandva isiku vastu esialgse või lõpliku abi kogusumma ulatuses, mis on Teile kui ohvrile või hüvitisetaajale määratud.

Riik võib esitada kriminaalkuriteo eest tsiviilvastutust kandva isiku vastu hagi antud abi täielikuks või osaliseks sissenõudmiseks.

Asjaomane meede võetakse (kui see on asjakohane) halduskorras sunniviisilise sissenõudmisena ning see kehtib muu hulgas järgmistel juhtudel:

kui lõpliku kohtuotsuse alusel leitakse, et tegemist ei olnud kuriteoga;

kui nii Teie ise ohvrina kui ka Teie soodustatud isikud said pärast abi maksmist kolme aasta jooksul pärast abi andmist ükskõik millistel alustel täieliku või osalise hüvitise kantud kahju eest;

kui abi saadi vale- või tahtlikult puudulike andmete esitamise tagajärjel või muu pettuse teel, samuti asjaolude tahtlikul väljajätmisel, mis tooks kaasa nõutud hüvitise maksmisest keeldumise või selle vähendamise;

kui kohtuotsusega määratud hüvitis on väiksem kui esialgne abi.

Asjaomane hagi esitatakse riigi osalusel kriminaal- või tsiviilmenetluses, ilma et see välistataks tsiviilhagi, mille võib esitada prokurör.

Ohvrid võidakse abistada asjaomaste kuriteoohvrite tugiametite kaudu või terrorismikuritegude korral Hispaania ülemkohtu terrorismiohvrite teabe- ja tugiameti kaudu seoses neile kui kuriteoohvrite asjaomastes küsimustes vajaliku teabe jagamisega.

Kuriteoohvrite tugiametid annavad teavet Teie kui ohvri võimaluste kohta osaleda vangalakaristuse määramisel ning teostavad kõikvõimalikke vajalikke abitoiminguid, et saaksite kasutada seadusest tulenevaid õigusi.

Kui olete kuriteoohver, tagab Hispaania ülemkohtu terrorismiohvrite teabe- ja tugiamet Teile vajalikud teabekanalid, et leiaksite kogu vangalakaristuse määramisega seotud teabe kuni täieliku süüdimõistmiseni, eriti juhtudel, kus määratakse hüvitisi või süüdimõistetud vabastatakse. Lisaks annab amet hüvitismenetlustega seoses Teile kui ohvrile teavet lõplike kohtuotsuste tõendite, tsiviilvastutuse kohaldamata jätmise määruste ja muude dokumentide kohta, mis on nõutavad seadusega kehtestatud abi menetlemisel.

Viimati uuendatud: 30/08/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Prantsusmaa

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kui teile on tekitatud kuriteoga kahju, saate anda asja kohtusse, et kohus kohustaks kuriteo toimepanijat hüvitama teile tekitatud kahju. Nii saate kahjuhüvitise. Võite esitada oma nõude tsiviilkohtumenetluses või kriminaalmenetluses.

Tsiviilkohtumenetlus

Te võite pöörduda tsiviilkohtusse sõltumata sellest, kas kahju eest vastutav isik on toime pannud kuriteo või mitte.

See, milline on pädev kohus, sõltub nõude liigist ja suuruselt:

– alla 10 000 euro suuruste nõuete korral on pädev väiksemaid nõudeid lahendav esimese astme kohus (*tribunal d'instance*);

– üle 10 000 euro suuruste nõuete korral on pädev suuremaid nõudeid lahendav esimese astme kohus (*tribunal de grande instance*) ([L2 register](#)).

Kriminaalmenetlus

Kui kahju eest vastutav isik pani toime kuriteo, saate nõuda hüvitist kriminaalmenetluses. Kriminaalmenetluses võite esitada tsiviilhagi uurijale, prokurörile (*procureur de la République*), eeluurimiskohtunikule (*juge d'instruction*) või kohtule.

Selleks peate olema isiklikult kandnud kahju, mis tekitati otseselt kuriteoga, mida kohtus menetletakse.

Alaealine ei saa ise olla kriminaalmenetluses tsiviilhagejaks, seda peavad tegema tema eest tema vanemad.

Kui tsiviil- või kriminaalkohus on mõistnud välja hüvitise, on ohvril nõue süüdimõistetud isiku vastu, kes vastutab siis hüvitise maksmise eest. Nõue on õigus, mida ohver saab maksmata panna.

Kui hüvitise kättesaamisega on probleeme, on võimalik

– esitada kohtule taotlus maksekäsu saamiseks;

– pöörduda kohtutäituri poole, kes saab arestida vara.

Terrorismi ja muude kuritegude ohvrite tagatisfondi (*Fonds de garantie des victimes d'actes de terrorisme et d'autres infractions*, FGTI) talitus, mis aitab kuriteoohvritel hüvitist sisse nõuda (*Service d'aide au recouvrement des victimes d'infractions*, SARVI), aitab teil kohtu välja mõistetud hüvitise sisse nõuda alles pärast kriminaalmenetluse lõppemist.

See on mõeldud kergemat isikukahju või teatavat varalist kahju kandnud ohvritele, kes ei saa hüvitist kuriteoohvritele kahju hüvitamise ametilt (*Commission d'indemnisation des victimes d'infractions*, CIVI).

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Võite esitada oma nõude eeluurimise ajal, mida juhib prokurör, ning uurimise ajal, mida viib läbi eeluurimiskohtunik.

Nõude saab esitada [kirjalikult](#) enne kohtuistungit (kiri peab saabuma 24 tundi enne kohtuistungit).

Samuti võite esitada nõude otse kohtuistungil. Sellisel juhul saate nõude esitada [kirjalikult](#) või suuliselt. Peate seda tegema enne, kui süüdistaja võtab sõna, et esitada oma seisukoht, ja teeb ettepaneku võimaliku karistuse kohta.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Oma nõudes saate taotleda kogu kantud kahju hüvitamist. Hüvitatakse kolme liiki kahju:

isikukahju – isikule tekitatud tervisekahju või tema füüsilise või vaimse puutumatuse rikkumine;

moraalne kahju – emotsionaalse heaolu, au või väärikuse kahjustamine;

varaline kahju – isiku vara ja rahaliste huvide kahjustamine.

Kahju peab olema teile tekkinud konkreetse sündmuse (õnnetusjuhtum, viga saadetise kättetoimetamisel jne) tagajärjel.

Isik, kellelt te hüvitist nõuate, peab olema sündmuse eest vastutav ning kahju peab olema tegelik (rikkumine põhjustas teile vaieldamatu kahju), otsene (puudutab teid isiklikult) ja konkreetne.

Te peate kahju täpselt kindlaks määrama ja esitama tõendid kahju tekkimise kohta (arved, õnnetuspaiga fotod jne). Te peate täpsustama kahju summa, sest miinimum- ega maksimumsummat ei ole kehtestatud. Kohus ei saa mõista süüdistatavalt välja suuremat summat kui summa, mida olete nõudnud.

Te saate nõude esitada [kirjalikult](#) ilma eriliste vorminõueteta või suuliselt kohtus.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Ei.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Te peate esitama kogu teabe teile tekitatud kahju kohta (fotod, arved, tunnistajate ütlused jne) ning selle isiku vastutuse kohta, kellelt te taotlete hüvitist.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Konkreetsed kulud põhimõtteliselt puuduvad.

Kui aga prokurör ei algata uurimist hoolimata sellest, et ohver usub, et toime on pandud kuritegu, ning soovib hüvitist, võib ohver teatavatel tingimustel esitada taotluse otse eeluurimiskohtunikule, esitades kuriteoteate ja [kriminaalasjaga seotud tsiviilhagi](#). Sellega algatatakse kriminaalmenetlus ja tsiviilkohtumenetlus, mis võimaldab nõuda kuriteo toimepanijalt hüvitist.

Eeluurimiskohtunik võib paluda tsiviilhagejal maksta teatava rahasumma, mille suuruse määrab kohtunik kindlaks kaebuse esitaja sissetuleku alusel. Seda summat nimetatakse tagatisrahaks (*consignation*). Tagatisraha tuleb maksta kohtu määratud tähtpäevaks; kui tagatist tähtpäevaks ei maksta, võidakse hagi tagasi lükata.

Kui prokurör ei algata kohtumenetlust, võib ohver kasutada otsest kriminaalkohtusse kutsumist (*citation directe*) ning algatada teo toimepanija vastu kriminaalmenetluse ja tsiviilkohtumenetluse. Sellisel juhul võib kohus nõuda tagatisraha maksmist.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Isikutele, kelle vahendid on piiratud, võidakse anda tasuta õigusabi, st et riik tasub osaliselt või täismahus kohtuistungiga seotud õigusabi kulud ja kohtukulud. Kõige raskemate kuritegude korral antakse tasuta õigusabi majanduslikult olukorrast olenemata (vt [õigusabi käsitleva 10. juuli 1991. aasta seaduse nr 91-647 artiklis 9-2](#) (*Loi n° 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique*) sätestatud loetelu).

Teil on õigus saada tasuta õigusabi, kui olete Prantsusmaa kodanik või Euroopa Liidu kodanik, isegi kui te ei ela Prantsusmaal, või kui olete välisriigi kodanik, kelle harilik ja seaduslik viibimiskoht on Prantsusmaal.

Teatavad õigusteenueid osutavad asutused, näiteks õiguskeskused (*maisons de la justice et du droit*) või õigusalse teabe infokeskused (*points d'accès au droit*), pakuvad tasuta nõustamist õigusküsimustes ja saavad aidata teil (sõltumata teie kodakondsusest) täita formaalsused, mis on vajalikud teie õiguste kasutamiseks, ning aitavad muudes kui kohtumenetlustes.

Sama kehtib [ohvriabiühingute](#) kohta, kelle pakutav just õiguslik nõustamine on tasuta.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kohus võib leida, et tsiviilhagi on vastuvõetamatu, kui nõue ei ole vastuvõetav, eelkõige siis, kui kohus leiab, et menetletav kuritegu ei ole isikut mõjutanud.

Kohus võib teha otsuse samaaegselt kriminaalmenetluses (süüdi mõistmine, vabaduskaotus ja/või trahv) ja tsiviilkohtumenetluses (hüvitise väljamõistmine).

Samuti võib kohus teha otsuse tsiviilkohtumenetluses hiljem, kui ta leiab, et tal ei ole teavet kõikide faktiiliste asjaolude kohta.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Kui te ei ole kohtu otsusega rahul, võite taotleda juhtumi uuesti läbivaatamist selles apellatsioonikohtus, mille kohtualluvusse esimene kohus kuulub.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kui tsiviil- või kriminaalkohus on mõistnud välja hüvitise, on ohvril nõue süüdimõistetud isiku vastu, kes vastutab siis hüvitise maksmise eest. Nõue on õigus, mida ohver saab maksmata panna.

Kui hüvitise kättesaamisega on probleeme, on võimalik

esitada kohtule taotlus maksekäsu saamiseks;

pöörduda kohtuaituri poole, kes saab arestida vara.

SARVI aitab teil kohtu määratud hüvitise ja intressid (ning kohtukulud) sisse nõuda alles pärast kriminaalmenetluse lõppu. See talitus maksab ohvrile hüvitise (summa, mis sõltub süüalusele mõistetud karistusest) välja ning nõuab selle seejärel sisse süüdimõistetud isikult. SARVI osutab teenuseid tasuta ja konfidentsiaalselt.

See on mõeldud kergemat isikukahju kandnud või teatavat varalist kahju kandnud ohvritele, kes ei saa hüvitist CIVI-lt.

Teil on õigus SARVI abile järgmistel juhtudel:

olete üksikisik ja kriminaalkohus on mõistnud teie kasuks välja hüvitise ning võimalik, et ka kohtukulude täismahus või osalise hüvitamise;

teil on õigus saada CIVI-lt hüvitist ja

süüdimõistetud isik ei ole maksnud tasumisele kuuluvat summat kahe kuu jooksul lõpliku kohtuotsuse tegemisest.

Saate hüvitist järgmiselt:

kui teie nõude summa on kuni 1000 eurot: kogu summa;

kui teie nõude summa on suurem kui 1000 eurot:

Ø 30% summast, kusjuures miinimumhüvitis on 1000 eurot ja maksimumhüvitis 3000 eurot;

Ø abi summa sissenõudmisel, st SARVI nõuab teie nimel süüdimõistetult sisse ülejäänud summa. Teile teatatakse teie nimel võetud meetmete tulemustest kord kvartalis. Seda menetlust kasutades ei saa te kohtutäituri poole pöörduda. SARVI kasutab seadusega ette nähtud õiguslikke vahendeid. Tema võimalused on siiski piiratud sellega, mis ulatuses süüdimõistetud isik on suuteline raha maksma.

SARVI makstud summa tasaarvestatakse kahe kuu jooksul täieliku toimiku saamisest.

Millised on nõude esitamise tähtajad?

Te peate esitama nõude hiljemalt üks aasta pärast lõpliku kohtuotsuse kuupäeva.

Kui CIVI jätab teie hüvitusnõude rahuldamata, saate SARVI poole pöörduda ühe aasta jooksul pärast tagasilükkamisest teatamist.

Saate kasutada **hüvitise sissenõudmise taotluse vormi**. Seadusliku esindaja kasutamine ei ole kohustuslik.

Nõudele lisatavate tõendavate dokumentide loetelu on esitatud vormil, mis tuleb saata järgmisel aadressil:

Fonds de Garantie – SARVI

TSA 10316

94689 VINCENNES CEDEX

Lisateave: <https://www.fondsdegarantie.fr/sarvi>

Kui te ei täida vajalikke nõudeid, võib SARVI jätta rahuldamata teie taotluse nõuda süüdimõistetult isikult sisse hüvitis või keelduda selle suhtes otsuse tegemisest.

Viimati uuendatud: 05/11/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Horvaatia

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heaostamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kriminaalmenetluses kahju hüvitamiseks esitatud tsiviilhagi arutatakse kannatanu palvel kriminaalmenetluse käigus, kui see ei tekita menetluses olulisi viivitusi (kriminaalmenetluse seadustiku (*Zakon o kaznenom postupku*) artikli 153 lõige 1).

Kriminaalmenetluses võib tsiviilhagi esitada kannatanu (kriminaalmenetluse seadustiku (*Zakon o kaznenom postupku*) artikli 154 lõige 1).

Kriminaalasjaga seotud tsiviilhagi esitatakse asutusele, kus on algatatud kriminaalmenetlus, või kohtule, kus menetlus on pooleli (kriminaalmenetluse seadustiku (*Zakon o kaznenom postupku*) artikli 155 lõige 1).

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Tsiviilhagi võib esitada esimese astme kohtule enne, kui tõendite kogumine on lõppenud (kriminaalmenetluse seadustiku (*Zakon o kaznenom postupku*) artikli 155 lõige 2).

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulu ja intressid)?

Kriminaalasjaga seotud tsiviilhagis võib viidata kriminaalmenetluses esitatud nõudele (kriminaalmenetluse seadustiku (*Zakon o kaznenom postupku*) artikli 153 lõige 2).

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Selliste nõuete jaoks ei ole kehtestatud eraldi vormi.

Milliseid tõendeid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Isikud, kellel on õigus nõue esitada, peavad oma nõuet põhjendama ja esitama tõendid (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 155 lõige 3). Tõendite liik ja hulk ei ole seadusega kindlaks määratud.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Kriminaalmenetluses kahju hüvitamiseks esitatud tsiviilhagiga ei kaasne kohtulõive ega muid kulusid.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada riigi õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Kui ohver kannatab sellise kuriteo raskete tagajärgede all, mille eest on ette nähtud pikem kui viieaastane vangistus, on tal õigus kasutada tsiviilhagi esitamisel õigusnõustaja abi ning sellega seotud kulud hüvitatakse riigieelarvest (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 43 lõige 2). See õigus ei ole piiratud kannatanu alalise elukohaga.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude teo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kohtuotsusega, millega tunnistatakse süüdistatav süüdi, võidakse tsiviilhagi rahuldada kannatanu kasuks kas täies ulatuses või osaliselt. Viimasel juhul palutakse kannatanul esitada eraldi hagi. Kui kriminaalmenetluse käigus kogutud teabest ei piisa kahju hüvitamise nõude lahendamiseks ei täies ulatuses ega osaliselt, palub kohus kannatanul esitada eraldi hagi.

Kui kohus langetab õigeksmõistva otsuse või kui süüdistused lükatakse tagasi või kriminaalmenetlus lõpetatakse otsusega, palutakse kannatanul esitada tsiviilhagi rahuldamiseks hagi. Kui kohus leiab, et tal puudub pädevus, palutakse kannatanul esitada tsiviilhagi pädevas kohtus algatatava või juba poolelioleva kriminaalmenetluse raames (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 158 lõiked 2 ja 3).

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heaostamist?

Kannatanu võib kohtuotsuse edasi kaevata osas, mis puudutab kriminaalmenetluse kulusid, või osas, mis puudutab tsiviilhagi. Kui aga riigiprokuratuur on võtnud asja üle erasüüdistajana tegutselt kannatanult, võib viimane kaevata otsuse edasi mis tahes vaidlustamisalusel tuginedes (kriminaalmenetluse seadustiku (*Zakon o kaznenom postupku*) artikli 464 lõige 4).

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Volitatud isiku ettepanekul võidakse toimepandud kuriteo kriminaalkorras menetlemise käigus määrata tsiviilhagi tagamiseks abinõud.

Eespool osutatud lõigus viidatud otsuse teeb uurimist teostav kohtunik. Süüdistuse esitamise järel langetab süüdistusosakond otsuse ning kohtuasja arutav kohus juhib arutelu. Hagi tagamisega seotud kaebus ei takista otsuse täideviimist (kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 160).

Viimati uuendatud: 02/10/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Itaalia

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heaostamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Teo toimepanija on kohustatud korvama ohvrile tekitatud kahju. Kriminaalseadustiku artiklis 185 on öeldud, et kõik kuriteod tuleb heastada kooskõlas tsiviilõiguse normidega. Kui kuriteoga on tekitatud varalist või mittevaralist kahju, peab teo toimepanija ja iga muu isik, kes tsiviilõiguse kohaselt vastutab teo toimepanija tegevuse eest, maksma hüvitist. Tsiviilõiguses on kuriteoga kahju tekitamine üks olukordadest, kus võidakse nõuda mittevaralise kahju hüvitamist (tsiviilseadustiku artikkel 20159).

Ohvril on kaks võimalust, kuidas lasta kantud kahju heastada.

Ta võib astuda tsiviilhagejana kriminaalmenetlusesse, mis tähendab, et ta esitab kriminaalmenetluse raames tsiviilhagi (*costituzione di parte civile*): kriminaalmenetluse lõpus hindab kriminaalkohus kahju ja määrab kahjuhüvitise või lihtsalt teeb järelduse kahjuhüvitise saamise õiguse olemasolu kohta ja suunab pooled tasumisele kuuluva summa kindlaksmääramiseks tsiviilkohtusse. Kriminaalmenetluse seadustiku artikliga 74 on ette nähtud, et kriminaalmenetluses võivad kriminaalseadustiku artikli 185 kohase kahjuhüvitise saamiseks esitada kostja ja iga tsiviilõiguse alusel vastutava isiku suhtes tsiviilhagi kõik, kes on kandnud kuriteo tulemusel kahju, või asjaomaste isikute pärijad.

Samas võib ohver algatada ka tsiviilmenetluse, esitades kahjunõude üldkohtule (tsiviilkohtule).

Tsiviil- ja kriminaalmenetluste seosed on reguleeritud kriminaalmenetluse seadustiku artikliga 75. Tsiviilkohtus esitatud tsiviilhagi võidakse suunata mis tahes hetkel kriminaalmenetlusesse, kuni tsiviilkohtus teeb sisulise otsuse, isegi kui selle otsuse saab edasi kaevata. Sellisel juhul tsiviilhagi menetlemine lõpetatakse ja kriminaalkohus teeb otsuse ka tsiviilmenetluse kulude kohta. Tsiviilhagi menetlemine jätkub tsiviilkohtus, kui seda ei suunata kriminaalmenetlusesse või kui see esitati etapis, mil tsiviilhagi ei olnud enam võimalik kriminaalmenetlusega liita. Kui isiku vastu, kes on kriminaalmenetluses kostja, esitatakse tsiviilkohtus tsiviilhagi pärast seda, kui tsiviilhagi on liidetud kriminaalmenetlusega või pärast otsuse tegemist esimese astme kriminaalkohtus, tsiviilmenetlus peatatakse kuni kriminaalkohtu lõpliku otsuseni, välja arvatud seadusega ette nähtud erandite korral.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Tsiviilhagi võib liita kriminaalmenetlusega enne eelistungi algust või isegi pärast seda – kuni lõppevad ettevalmistused, mis tuleb teha kriminaalmenetluse seadustiku artikli 484 alusel enne kohtumenetlust. Pärast seda ei saa tsiviilhagi enam kriminaalmenetlusega liita. Kui tsiviilhageja astub kriminaalmenetlusesse pärast tähtaega, mis on kehtestatud kriminaalmenetluse seadustiku artikli 468 lõikega 1 tunnistajatele, ekspertidele ja nõustajatele kohtukutse esitamiseks, ei saa tsiviilhageja kasutada õigust esitada tunnistajate, ekspertide või tehniliste nõustajate nimekirja. Kui tsiviilhageja on astunud tsiviilmenetlusesse, on ta esimese astme kohtu menetluse ja iga apellatsioonkaebuse osaline, välja arvatud juhul, kui ta jätetakse kõrvale või kui ta vabatahtlikult loobub.

Kriminaalmenetlusega liidetud tsiviilhagi menetlemine lõpetatakse kahel juhul: 1) prokurör, kostja või tsiviilõiguse alusel õigustatud isik võib esitada taotluse tsiviilhageja kõrvale jätta (kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 80) või kohus võib omal algatusel teha otsuse tsiviilhageja ükskõik millal enne menetluse algust esimese astme kohtus kõrvale jätta (kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 81); 2) tsiviilhagi võib ükskõik millises menetluse etapis tsiviilhageja või tema eriesindaja (*procuratore speciale*) suulise või kirjaliku avaldusega sõnaselgelt tagasi võtta; tsiviilhagi loetakse vaikimisi tagasi võetuks, kui ühtki menetlusedokumenti ei ole esitatud või kui hagi esitatakse tsiviilkohtus (kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 82).

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Kriminaalmenetlusega liidetud tsiviilhagis võib taotleda mis tahes varalise või mittevaralise kahju, ravikulude, õigusabi ja tehnilise nõustamise kulude ning muude tekkinud ja dokumenteeritud kulude hüvitamist, tingimusel et need on põhjustatud toime pandud kuriteoga.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Itaalia kriminaalmenetluses ei ole kasutusel ametlikke vorme, kuid täidetud peavad olema järgmised tingimused.

Tsiviilhagejal peab olema õigus olla hageja (*capacità processuale*). Avaldus selle kohta, et isik soovib astuda kriminaalmenetlusesse tsiviilhagejana, tuleb esitada asjaomase kohtu kantseleisse või kohtuistungil. Et avaldus oleks vastuvõetav, peab see sisaldama järgmist: a) üksikasjalik teave füüsilise isiku kohta, kes soovib astuda menetlusesse tsiviilhagejana, või tsiviilhagejana menetlusesse astuda sooviva ühenduse või organi nimi ning nende õigusesindaja nimi; b) üksikasjalik teave kostja kohta, kelle vastu tsiviilhagi esitatakse, või muud isikuandmed asjaomase isiku tuvastamiseks; c) tsiviilhagejat esindava juristi täisnime ja tema tegutsemisvolituse üksikasjad; d) nõude põhjendused; e) juristi allkiri. Kui hagiavaldus esitatakse väljaspool kohtuistungit, peab tsiviilhageja teavitama sellest teisi pooli ning hagiavaldus hakkab poolte suhtes kehtima asjaomase teate kättetoimetamise päevast. Kui juristi volitus tegutseda ei ole lisatud tsiviilhageja menetlusesse astumise soovi sisaldava avalduse lõppu või servale, vaid on antud mõnes muus kriminaalmenetluse seadustiku artikli 100 lõigetega 1 ja 2 ette nähtud vormis, tuleb see esitada kohtu kantseleisse või istungil koos avaldusega.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Kriminaalmenetluses kuulub tsiviilhagi süüdistatava süütuse või süü kindlaksmääramise menetluse juurde. Süüdistatava süü tõendamise ülesanne on prokuratuuril. Tsiviilhagejal võib siiski olla tõendamisprotsessis oma osa, eriti kantud kahju liiki ja ulatust jms käsitlevate tõendite esitamisel. Tsiviilmenetluses seevastu on ohver see, kellel üldjuhul lasub tõendamiskoormus kantud kahju ulatust kajastavate tõendite (nt arstitõendite) esitamisel, ehkki ohver võidakse tõendamiskohustusest vabastada, kui tema kasuks on olemas õiguslik eeldus.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Riigi rahastatavat õigusabi pakutakse isikutele, kelle aastasissetulek ei ületa teatavat künnist. Seda antakse tingimusel, et menetlus toimub Itaalias, nii Itaalia kodanikele kui ka muude riikide kodanikele. See küsimus on reguleeritud presidendi dekreediga nr 115/2002.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kriminaalmenetluses jätetakse tsiviilnõue rahuldamata, kui süüdistatav mõistetakse õigeks. Kui eeluurimise käigus esitatakse taotlus kohaldada kokkulepitud karistust (*richiesta di applicazione di pena*), ei saa sellele järgneval istungil tsiviilhagejana kriminaalmenetlusesse astumise taotlust vastu võtta. Sellist menetlusesse astumise taotlust ei saa esitada ka kokkulepitud karistuse kohaldamise taotluse esitamisele järgneval istungil menetluses, kus esitatakse vastuväiteid määratud karistusele ilma süüdistatavat ära kuulamata (*opposizione a decreto penale*) või vastuväiteid kohtumäärusele teha viivitamata otsus (*opposizione a decreto di giudizio immediato*). Lisaks on seadusega sõnaselgelt välistatud tsiviilhagejana kriminaalmenetlusesse astumine teatud muudel juhtudel, näiteks alaealistega seotud kohtumenetlustes.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heaostamist?

Kohtumenetluse lõppedes – pärast otsuse tegemist esimese astme kohtus või otsuse edasikaebamisel – võib tsiviilhageja asuda seisukohale, et lõplikus otsuses ei ole asjakohaselt arvesse võetud kahju, mida ta on kandnud, ja kohtuotsuse oma juristi kaudu vaidlustada, kuid üksnes nende jaotiste või punktide osas, mis on seotud kahju hüvitamiseks esitatud tsiviilnõudega. Sellele järgnev kohtuotsus võib esimese astme kohtus tehtud otsusest sellisel juhul tsiviilaspektides (ja seega kahjuhüvitise osas) erineda. Sellise kohtuotsusega võidakse muuta varasema kohtuotsuse negatiivne mõju seoses kahju heastamisega, kuid see ei mõjuta järeldusi süüdistatava kriminaalvastutuse kohta: kriminaalõiguse alusel õigeks mõistetud süüdistatav jääb õigeks ka pärast seda, kui kohtuotsust on tsiviilhageja huvides muudetud. Seega jääb kriminaalkohtu otsus süüdistatava kriminaalvastutuse kohta muutmata, kui kohtuotsuse,

millega süüdistatav on õigeks mõistetud, on vaidlustanud vaid tsiviilhageja. Seetõttu võib ühelt poolt järelduste vahel, mis on esitatud esimese astme kohtu otsuses, millega süüdistatav mõistetakse kriminaalõiguse alusel õigeks, ja teiselt poolt järelduste vahel, mis on esitatud tsiviilhageja edasikaebuse kohta tehtud otsuses, milles on kahju heastamise üle otsustamisel arvesse võetud samu asjaolusid, olla objektiivne ja konkreetne vastuolu. Tegemist on äärmiselt ettevaatlikku lähenemist nõudva tehnilise küsimusega.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Tsiviilhageja taotlusel ja tingimusel, et selleks on nõuetekohane alus, kuulub kohus oma hüvitise maksmise ja kahju korvamise määrase ajutiselt täitmisele pööratavaks. Esialgse makse (*provisionale*) tegemise määрус on alati viivitamata täitmisele pööratav. Kui kohtuotsus muutub täitmisele pööratavaks, võib hageja tagada selle täitmise kooskõlas tavapärase tsiviilmenetluse eeskirjadega.

Viimati uuendatud: 12/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Küpros

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heaostamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kriminaalkohus on pädev määrama kuriteoohvrile kriminaalmenetluse raames piiratud summas hüvitise, tingimusel et süüdistatav mõistetakse süüdi. Seda on tehtud siiski väga harva ja viimastel kümnenditel ei ole seda üldse tehtud.

Seda arvesse võttes on ohvril sellistel juhtudel õigus esitada hüvitise taotlemiseks teo toimepanija vastu hagi tsiviilmenetluses.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Nõue tuleks esitada pärast kriminaalmenetluse lõppu tsiviilhagi vormis. Tuleb märkida, et tsiviilhagi on kriminaalmenetlusest sõltumatu ja eraldatud.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Võite nõuda hüvitist mis tahes kantud kahju eest, märkides ära kahju liigi, nagu kehavigastus, valu ja kannatused, saamata jäänud tulu ja seadusjärgne intress.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Jah, hagiavaldus. See vorm tuleks täita kohtu kantseleis. Hagiavaldus võib sisaldada kas nõude esitaja kogu nõuet või nõude lühiülevaadet, millele järgneb hiljem nõude põhjalikum kirjeldus.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Nõuet toetavad tõendid on tõendid, mis tõendavad kantud kahju.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Jah, nõudega seotud teenustega kaasnevad lõivud ja kulud, mis sõltuvad nõutava hüvitise suuruselt.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Teil on võimalik saada õigusabi igas menetlusetapis, tingimusel et Teil on abi saamise õigus, st Te vastate seaduses sätestatud kriteeriumidele. Tsiviilasjade menetlemisel antakse õigusabi seoses inimõiguste rikkumisega seaduses kindlaks määratud konventsioonide alusel. Õigusabi hõlmab tasuta konsultatsioone, abistamist ja esindamist ning seda antakse ka teistes riikides elavatele isikutele.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Ei kohaldata – vt eespool.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heaostamist?

Ei kohaldata – vt eespool.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Et tagada hüvitise saamiseks kohtuotsuse täitmisele pööramine, esitatakse kohtuotsus teo toimepanijale, kes peab seda täitma. Kohtuotsuse täitmata jätmise korral võib nõude esitaja (ohver) algatada täitemenetluse, et kohustada teo toimepanijat otsust täitma.

Viimati uuendatud: 23/07/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Läti

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heaostamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Teil on õigus saada menetluse teostajalt (politsei, prokuratuur, kohus) teavet hüvitise, sealhulgas riikliku hüvitise nõudmise ja saamise tingimuste kohta ning esitada kriminaalmenetluse raames kahju hüvitamise taotlus.

Võite taotleda kahjuhüvitist ükskõik millises kriminaalmenetluse etapis, enne kui asja hakatakse menetlema esimese astme kohtus. Võite esitada oma taotluse kirjalikult või suuliselt. Suulise taotluse protokollib menetluse teostaja (politsei, prokuratuur, kohus).

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Võite taotleda kahjuhüvitist ükskõik millises kriminaalmenetluse etapis, enne kui asja hakatakse menetlema esimese astme kohtus. Kriminaalvastutusele võetava isiku tuvastamata jätmine ei piira Teie õigust esitada hüvitisnõue.

Ohvril on õigus esitada hüvitisnõue ükskõik millises kriminaalmenetluse etapis tagasi võtta, seni kuni kohus ei ole läinud otsuse üle nõu pidama.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Teil on õigus saada teavet hüvitise taotlemise tingimuste kohta menetluse teostajalt (politsei, prokuratuur, kohus).

Võite esitada oma taotluse kirjalikult või suuliselt. Suulise taotluse protokollib menetluse teostaja (politsei, prokuratuur, kohus).

Oma taotluses peate esitama tõendid, mis toetavad mis tahes varalise kahju eest nõutavat hüvitissummat, kuid moraalse kahju ja füüsiliste kannatuste korral peate märkima vaid nõutava hüvitissumma. Võite märkida oma taotlusesse makseasutuse kontonumbri, kuhu kahjuhüvitist tuleks üle kanda.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Võite esitada oma taotluse kirjalikult või suuliselt. Suulise taotluse protokollib menetluse teostaja (politsei, prokuratuur, kohus).

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Oma taotluses peate esitama tõendid, mis toetavad mis tahes varalise kahju eest nõutavat hüvitissummat, kuid moraalse kahju ja füüsiliste kannatuste korral peate märkima vaid nõutava hüvitissumma.

Kohus hindab hüvitissumma kindlaksmääramisel Teie nõuet ning võtab arvesse varalise kahju suurust, kuriteo raskust ja laadi, tekitatud füüsilisi kannatusi, püsivat keha moonutust ja töövõimetust, moraalse kahju suurust ja silmatorkavust ning psühholoogilist kahju.

Otsese kahju hindamisel lähtutakse süüdistuses eeldatud hinnatasemetest.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Nõude esitamisel kriminaalmenetluses ei nõuta Teilt tasu.

Kui leiate, et kahju ei ole hüvitatud täielikult, on Teil õigus nõuda hüvitist [tsiviilkohtumenetluse seaduses](#) (*Civilprocesa likums*) sätestatud viisil.

Hüvitissumma kindlaksmääramisel tuleb arvesse võtta kriminaalmenetluse tulemusel saadud hüvitist.

Hüvitise taotlemisel tsiviilmenetluses on ohver vabastatud riigilõivu tasumisest.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Kui alaealise õiguste ja huvide kaitse on raskendatud või ei ole muul moel tagatud või kui esindaja esitab põhjendatud taotluse, võtab menetluse teostaja (politsei, prokuratuur, kohus) vastu otsuse määrata alaealist ohvrit esindama juristi. Erandjuhtudel, kui isiku õiguste ja huvide kaitset ei ole võimalik kriminaalmenetluses muul moel tagada, võtab menetluse teostaja (politsei, prokuratuur, kohus) vastu otsuse määrata vaest või ebasoodsas olukorras olevat täiskasvanut esindama juristi. Menetluse teostaja (politsei, prokuratuur, kohus) määrab juristi ka juhul, kui ükski sugulane ei saa ohvrit esindada. Sellisel juhul maksab riikliku õigusabi pakkimise eest kriminaalmenetluses juristile tasu õigusabiamet (*Juridiskās palīdzības administrācija*).

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kui kohus teeb õigeksmõistva otsuse, kuriteoga tekitatud kahju hüvitamise nõuet läbi ei vaadata. Kui kohus jätab Teie nõude läbi vaatamata, võite esitada hüvitisnõude [tsiviilkohtumenetluse seaduses](#) sätestatud viisil.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Kui kohus jätab Teie nõude läbi vaatamata, võite esitada hüvitisnõude [tsiviilkohtumenetluse seaduses](#) sätestatud viisil.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Ohvrile tekitatud kahju eest hüvitise sissenõudmise otsuse pöörab täitmisele kohtutäitur, kes algatab täitemenetluse, lähtudes nõude esitaja kirjalikust taotlusest, mis põhineb täitekorraldusel.

Et pöörata kohtuotsus täitmisele osaliselt seoses ohvrile tekitatud kahju eest hüvitise sissenõudmisega, väljastab kohus ohvrile ohvri taotlusel täitemääruse.

Isikud, kes taotlevad puude, tervisekahjustuse või isiku surma kaasa toonud isikukahjust tulenevate nõuete täitmist, on vabastatud täitemenetluses kohtutäituritele makstavatest tasudest.

Kohtutäitur võtab omal algatusel vajalikud meetmed ning kasutab ette nähtud vahendeid ja meetodeid, et pöörata kohtuotsus täitmisele kiiresti ja tõhusalt.

Kohtutäitur selgitab heas usus õigusi ja kohustusi, et pooled saaksid kasutada oma menetlusõigusi.

Viimati uuendatud: 20/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Leedu

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kuriteoga tekitatud kahju hüvitamist saate nõuda, esitades kriminaalmenetluse raames tsiviilhagi. Tsiviilhagi võib esitada kohtueelse menetluse käigus eeluurimisametnikule või prokuröörile ning kohtumenetluse ajal kohtule. Kui tsiviilhagi ei esitatud või kui seda kriminaalmenetluses läbi ei vaadatud, võite esitada tsiviilnõude tsiviilkohtumenetluse korras.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Tsiviilhagi võib esitada kriminaalmenetluse käigus igal ajal kuni kohus alustab tõendite läbivaatamist.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Tsiviilhagi esitades võite nõuda kahtlustatava või süüdistatava poolt toime pandud kuriteo tagajärjel tekkinud varalise või mittevaralise kahju hüvitamist.

Tsiviilhagis tuleb märkida nõutava hüvitise täpne summa ning tõendavad asjaolud.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Tsiviilhagi jaoks erivormi pole. Järgida tuleb kohtule esitatavatele menetlusdokumentidele kohaldatavaid üldnõudeid.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Esitada tuleb kirjalikud, esemelised või muud tõendid, mis kinnitavad tekkinud kahju suurust.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Kohtule tsiviilhagi esitamine kuriteo tagajärjel tekkinud varalise ja mittevaralise kahju hüvitamiseks on riigilõivuvaba.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Jah, Leedu Vabariigi kodanikul ja muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikul ning igal füüsilisel isikul, kes elab seaduslikult Leedu Vabariigis või muus Euroopa Liidu liikmesriigis, on õigus teiselele õigusabile asjades, mis on seotud kuriteo tagajärjel tekkinud kahju hüvitamisega. Riigi õigusabi andmise üle otsustab riigi õigusabi talitus (*Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba*).

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Tsiviilhagi jäetakse rahuldamata, kui puuduvad tõendid süüdistatava osalemise kohta kuriteos.

Tsiviilhagi jäetakse läbi vaatamata, kui süüdistatav mõistetakse õigeks, sest kuriteo- või väärteokoosseisule vastavat tegu pole toime pandud, või kui tsiviilhageja või tema esindaja ei osale kohtuistungil. Sellisel juhul on tsiviilhagejal õigus esitada nõue tsiviilkohtumenetluses.

Erandjuhtudel, kui hüvitise summat ei ole võimalik täpselt kindlaks määrata, sest on vaja täiendavaid tõendeid, võib kohus tunnustada tsiviilhageja õigust tema nõude rahuldamisele süüdimõistva kohtuotsuse tegemisel ning algatada nõude summa arutamiseks tsiviilkohtumenetlus.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Jah, Te saate sellise kohtuotsuse edasi kaevata apellatsioonikohtusse kriminaalkohtumenetluse seadustikus (*baudžiomojo proceso kodeksas*) sätestatud korras.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kui kohtuotsus, millega mõistetakse välja kahjuhüvitis, muutub lõplikuks, on Teil õigus saada täitedokument, mille Te võite esitada kohtutäiturile, kes nõuab asjaomase summa sisse. Kui kõik tingimused on täidetud, võidakse Teile anda riigi tagatud teisest õigusabi ka täitemenetluse ajal.

Viimati uuendatud: 15/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Luksemburg

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heaostamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kuriteo toimepanijalt kahju sissenõudmiseks on mitu võimalust.

Selleks et kriminaalkohus saaks teha otsuse hüvitise kohta, peab kannatanu esitama kriminaalmenetluses kahjuhüvitise saamiseks tsiviilhagi ning nõudma kuriteo toimepanijalt kahju õiglast hüvitamist, kui viimane mõistetakse süüdi. Kannatanu ei pea kohtuistungil osalema. Teda võib esindada advokaat ning ta võib esitada oma nõude kirjalikult enne kohtuistungit.

Lisaks on 12. märtsi 1984. aasta seaduses, mis käsitleb teatavatele kehavigastusi saanud kuriteoohvritele hüvitise maksmist, sätestatud teatud kuriteoohvrite õigus saada hüvitist riigieelarvest. See on ohvri jaoks oluline meede juhul, kui kuriteo toimepanijat ei ole tuvastatud või kui kuriteo toimepanija on tuvastatud, kuid teda ei ole võimalik leida, või kui kuriteo toimepanija on maksejõuetu. Sellisel juhul peab kuriteoohver esitama hüvitisnõude justiitsministrile, kes teeb selle kohta otsuse kuue kuu jooksul.

Riik maksab hüvitist ainult siis, kui ohver ei saa reaalset ja piisavat hüvitist muust allikast (*nt kuriteo toimepanijalt, sotsiaalkindlustus- või isikukindlustusskeemist*).

Kui riik maksab kuriteoohvrile hüvitist, võib viimane ikkagi nõuda kahjuhüvitist, esitades kriminaalmenetluses tsiviilhagi, ning nõuda kuriteo toimepanijalt täiendavat summat, kui ohver leiab, et hüvitis ei ole piisav. Sellisel juhul peab kannatanu teatama kohtule, et riigile on esitatud hüvitisnõue või et riigilt on saadud hüvitist.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Kannatanul on õigus esitada kriminaalmenetluses kahjuhüvitise saamiseks tsiviilhagi, teatades eeluurimiskohtunikule kirjalikult oma soovist nõuda tsiviilhagejana väidetavalt kantud kahju eest hüvitist. Hüvitisnõude võib esitada menetluse mis tahes etapis. Kannatanu võib esitada nõude ka kohtuistungil ajal.

Samas tuleb meeles pidada, et kui kannatanu otsustab esitada kahjuhüvitise saamiseks tsiviilhagi enne kohtuistungit, ei saa teda enam tunnistajana ära kuulata.

Kui kannatanu ei nõua kahju hüvitamist kriminaalmenetluses või ei esita ühtegi hüvitisnõuet, ei saa kriminaalkohus automaatselt tema kasuks hüvitist välja mõista.

Kannatanu, kes ei esita kahjuhüvitise saamiseks tsiviilhagi kriminaalmenetluse ajal, ei kaota siiski õigust saada hüvitist. Ta võib esitada kuriteo toimepanija vastu hagi tsiviilkohtusse, tingimusel et seda tehakse tsiviilkohtumenetluses kohaldatava aegumistähtaaja jooksul ning et on tõendatud, et asjaomase teoga tekitati tsiviilkahju.

Justiitsministrile saab hüvitisnõude esitada enne kriminaalmenetluses otsuse tegemist. Lisaks tuleb hüvitisnõue esitada kahe aasta jooksul pärast kuriteo toimepanemise kuupäeva. Kui kuriteo toimepanijale esitatakse süüdistus ja kannatanu esitab kriminaalmenetluses kahjuhüvitise saamiseks tsiviilhagi, pikendatakse nõude esitamise tähtaega ning see lõpeb kaks aastat pärast kriminaalmenetluses lõpliku otsuse tegemist. Kui kannatanu ei esita kriminaalmenetluses tsiviilhagi ning kriminaalmenetluses tehtud kohtuotsus muutub lõplikuks, võib ta esitada hagi tsiviilkohtule, et saada otsus hüvitise kohta. Sellisel juhul pikendatakse tähtaega ning see lõpeb kaks aastat pärast hüvitise kohta tehtud kohtuotsuse lõplikku muutumist. Kui kannatanu on aga alaealine, hakkab aegumistähtaeg kulgema kuupäevast, mil ta saab täiskasvanuks, kui tegemist on kriminaalkorras karistatava teoga või Luksemburgi kriminaalseadustiku artiklites 372, 373, 375 (*seksuaalne väärkohtlemine ja vägistamine*), 3821 ja 3822 (*inimkaubandus*), 400, 401a, 402, 403 või 405 (*tahtlik tapmine, mida ei liigitata mõrvaks, ja tahtlik kehavigastuste tekitamine*) sätestatud karistatava teoga.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Kriminaalmenetluses peab kannatanu esitama hüvitisnõude, mis sisaldab tema täpseid nõudmisi, kohtuistungil ajal kas kirjalikult või suuliselt, kuigi kirjaliku nõude võib esitada ka enne kohtuistungit. Igal juhul peab kannatanu esitama tõendid (arstitõend, arved jne) saadud kehavigastuse kohta. Tegelikult kuulab kohus kohtuistungil ajal esmalt ära tunnistajad ja kuriteo väidetava toimepanija, enne kui kannatanu saab esitada kahjuhüvitise saamiseks tsiviilhagi. Siis teatab kannatanu või teda esindav advokaat, et ta esitab kahjuhüvitise saamiseks tsiviilhagi, ning esitab kohtule, prokuröörile ja menetluse pooltele dokumendi oma täpsete nõudmistega. Kannatanu ei pea kohtuistungil osalema ning teda võib esindada advokaat.

Hüvitisnõude võib esitada vabas vormis ning selles tuleb nimetada tekitatud kahju (kehavigastus / majanduslik ja/või moraalne kahju) koos täpsete summadega. Kui kahju suurus ei ole võimalik kindlaks määrata või summa ei ole veel teada, esitatakse selle suurus „hinnanguisena“.

Enamasti mõistab kannatanule kahjuhüvitiseena makstava summa süüdistatava süüdimõistmise korral välja kuriteo toimepanija üle kohut mõistev kohus.

Hüvitisega kaetakse järgmised kuriteoohvri kantud kahjud ja kulud:

varaline (mittepsühholoogiline) kahju:

vigastuste ravikulud (ravi – ambulatoorne ja haiglaravi, taastusravi);

vigastustest tulenevad erivajadused või -kulud (hooldus- ja abiteenused, ajutine ja pidev ravi, pikendatud füsioteraapiline ravi, eluaseme kohandamine, spetsiaalsed abivahendid jne);

püsivad vigastused (nt invaliidsus või püsiv puue);

ravi ajal ja pärast seda saamata jäänud sissetulek (sealhulgas sissetuleku kaotus ja elatise teenimise võime kaotus või elatusvahendite vähenemine jne); ametialaste võimaluste kaotus;

kulud, mis on seotud kahju põhjustanud juhtumi kohtuliku menetlemisega, näiteks õigusabi- ja muud kulud;

varastatud või kahjustatud isiklik vara;

psühholoogiline (moraalne) kahju:

ohvri valu ja kannatused;

elurõõmu kaotus (kui ohver ei saa enam elada sama elu nagu enne kuriteo toimumist);

moonutused (armid, jäseme kaotus vms);

seksuaalkuriteoga tekitatud kahju.

Kohus võib anda eksperdile korralduse arvutada kahju täpne suurus. Seda juhtub sageli, eelkõige raskete kehavigastuste korral.

Sellisel juhul võib kohus määrata hüvitise ettemaksena.

Pärast eksperdiarvamuse saamist tehakse otsus hüvitise maksmise kohta, määrates makstava summa.

Maksimaalne hüvitise summa, mille justiitsminister võib määrata, ei tohi ületada igal aastal suurhertsogi määrusega kehtestatud ülemmäära. 2017. aastal oli see 63 000 eurot. Minister võib samuti määrata hüvitise ettemaksena.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Luksemburgi Suurhertsogiriigis hüvitisnõude erivorm puudub.

Nõude võib esitada vabas vormis.

Justiitsministrile esitatav hüvitisnõue peab olema prantsuse, saksa või letseburgi keeles ning selles tuleb märkida kuriteo toimumise kuupäev, koht ja täpne kirjeldus.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Kui hüvitisnõue esitatakse asja arutavale kohtule, tuleb esitada kahju hüvitamise nõue ja kahju tõendavad dokumendid (vt allpool konkreetsed näited).

Kui hüvitisnõue esitatakse justiitsministrile, tuleb kirjale nõude toetuseks lisada kuritegu või ohvrile tekitatud kahju tõendavad dokumendid.

Mittetäielik loetelu:

kuriteoteade (protokoll) ärakiri või tõendid, mis toetavad kahjuhüvitise nõudmist kriminaalmenetluses;

kriminaalmenetluses tehtud kohtuotsuse ärakiri ning tsiviilhagi ärakiri (kui see esitati);

otsus hüvitisnõude kohta (näiteks pärast eksperdiarvamuse saamist);

vigastust tõendavad dokumendid: arstitõend, milles on näidatud saadud vigastuse laad, töövõimetuse kestus ja tüsistuste ja püsiva invaliidsuse (kui tekkis) laad;

vigastuste ravikuludid tõendavad dokumendid (ravi, haiglaravi ja ambulatoorne ravi jne);

tõend sotsiaalkindlustuse olemasolu kohta;

tõend sotsiaalkindlustuse kaudu saadud hüvitise kohta;

kindlustuslepingu koopia;

tõend kindlustusandjalt saadud hüvitise kohta;

tõend ravi ajal ja pärast seda saamata jäänud sisetuleku kohta.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Kriminaalmenetluses maksab kumbki pool ise oma kohtukulud olenemata kohtumenetluse tulemustest. Samas võib menetluse pool taotleda tasuta õigusabi, kui ta seda vajab. Sellisel juhul katab kulud riik.

Kannatanu võib taotleda ka menetluskulude hüvitamist. Ekspertikulud kannab tavaliselt süüdistatav.

Justiitsministrile hüvitisnõude esitamisega kohtukulud ei kaasne.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Vastavalt Luksemburgi õigusele saab kannatanu taotleda tasuta õigusabi enne menetlust ja/või menetluse ajal, täites asjaomase vormi, mille saab alla laadida Luksemburgi advokatuuri (*Barreau de Luxembourg*) veebisaidilt <https://www.barreau.lu/le-barreau/assistance-judiciaire/formulaire-d-assistance-judiciaire>. Vormile tuleb lisada dokumendid, mis tõendavad, et kannatanul puuduvad piisavad vahendid oma kaitsekulude katmiseks. Taotlus tuleb saata taotleja elukoha järgse advokatuuri esimehele, kes otsustab tasuta õigusabi andmise üle.

Kõik saavad nõu pidada õigusteavet ja -nõu andvate asutustega. Võite pöörduda õigusteabe talituse poole (*service d'Accueil et d'Information juridique*), et saada tasuta õigusteavet: <https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html>.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kui kannatanu on esitanud hüvitisnõude ja kuriteo toimepanija mõistetakse kriminaalmenetluses õigeks, sest asjaomase teo puhul puudus kuriteokoosseis, otsustab kohus ikkagi, kas kannatanule tekitatud kahju põhjustas süüdistatu tegu. Kui see on nii, siis mõistetakse süüdistatavalt välja kahjuhüvitist. Kui kannatanu aga ei suuda tõendada põhjuslikku seost süüdistatava käitumise ja kannatanule tekitatud kahju vahel, jätab kohus kannatanu nõude rahuldamata.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Kannatanu saab kriminaalkohtu otsuse edasi kaevata.

Lisaks saab ta esitada hüvitisnõude justiitsministrile ning tal on õigus saada hüvitist, kui kuriteo toimepanija ei mõisteta süüdi, tingimusel et kannatanu on kuriteoohver ning kuriteo toimepanijat ei ole tuvastatud või ta on küll tuvastatud, kuid teda ei ole võimalik leida või ta on maksejõuetu.

Kui kohtumenetlust ei toimu, võib justiitsminister kohtu määratud hüvitise alusel määrata kindla summa ja/või tellida ministeeriumi kulul eksperdiarvamuse, et määrata kindlaks kuriteoohvrile makstava hüvitise suurus.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kriminaalkohtu ülesanne on kindlaks teha kannatanule tekitatud kahju suurus, kuid ta ei tegele määratud kahjuhüvitise ja viiviste maksmise tagamisega.

Kui on tehtud lõplik kohtuotsus, peab kannatanu ise astuma samme kahjuhüvitise ja võimalike viiviste kuriteo toimepanijalt kättesaamise tagamiseks.

Sageli tegeleb kahjuhüvitise sissenõudmisega kannatanu advokaat – esmalt leebemate vahenditega, võttes ühendust süüdimõistetuga advokaadiga, seejärel pöördudes kohtuotsuse täitmiseks kohtutäituri poole.

Kui kohus mõistab süüdistatava süüdi ja määrab talle tingimisi karistuse koos kohustusega maksta hüvitist, kontrollib kohtuotsuste täitmise eest vastutav vanemprokurör, kas süüdimõistetud kurjategija täidab oma kohustust.

Viimati uuendatud: 19/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Ungari

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kannatanu võib kuriteo tagajärjel tekkinud vigastuse või kaotusega seoses kantud tsiviilkahju kriminaalmenetluse käigus sisse nõuda peamiselt kohtuistungil pärast süüdistuse esitamist. Nõue võib puudutada hüvitise saamist, asja tagastamist või raha maksmist. Kannatanu võib esitada kahjunõude esimese astme kohtule hiljemalt selles menetlusetapis, kus ta võib esimest korda kohale ilmuda, ning kohus teavitab teda sellistest menetlusetappidest. Kui kannatanu seda ei tee, ei peeta selle tegematajätmist hiljem põhjendatuks.

Tsiviilhagi peab vastama seaduses sätestatud vormielementidele. Selles tuleb nimetada süüdistatavat, kelle vastu kannatanu tsiviilhagi esitab, ja taotleda sõnaselgelt kohtult nõude lahendamist, eelkõige tuleb märkida nõutav summa või kogus, tsiviilhagi aluseks olev õigus, väidetavat õigust toetavad asjaolud ja palve teha otsus, samuti täitmise viis ja koht juhul, kui kohus teeb tsiviilhagi suhtes sisulise otsuse.

Lisaks võib kannatanu tsiviilhagi esitamise kavatsusest teatada juba enne süüdistuse esitamist, st enne kriminaalmenetluse kohtuliku arutelu etappi. Kui süüdistus esitatakse, edastab prokuratuur kannatanu avalduse kohtule.

Kohus teeb esitatud tsiviilhagi suhtes kriminaalmenetluses sisulise otsuse või kui see ei ole seaduses sätestatud põhjustel võimalik, saadab tsiviilhagi edasi muul seaduslikul viisil lahendamiseks, mistõttu nõuet ei saa kriminaalmenetluses täitmisele pöörata.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Tsiviilhagi võib esitada pärast süüdistuse esitamist, kuid nõude esitamise kavatsusest võib teatada ka enne süüdistuse esitamist, st uurimise ajal.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Kriminaalmenetluse seadustikus on sätestatud tsiviilhagi olulised elemendid ja selles ei ole kindlaks määratud konkreetseid vorminõudeid.

Tsiviilhagi esemeks võib olla hüvitise saamine, asja tagastamine või raha maksmine. Tsiviilhagis tuleb nimetada süüdistatav, kelle vastu nõue esitatakse, ja see peab sisaldama sõnaselget taotlust nõue lahendamiseks. Tsiviilhagiavalduses tuleb nimetada nõutav summa või kogus. Sellises avalduses võib taotleda ka tsiviilõigusest tulenevat hüvitist kahju eest, mida kannatanu on kandnud kuriteo otsesel tagajärjel. Lisaks vara väärtuse vähenemisele võib see hõlmata saamata jäänud tulu ja viivist kahjunõudelt. Peale selle tuleb tsiviilhagiavalduses märkida kannatanu väidetav õigus ja nõude alused.

Kui tsiviilhagi ei sisalda eespool nimetatud kolme selle lahendamiseks kõige tähtsat elementi (süüdistatava nimi, sõnaselge taotlus ja väidetav õigus), saadab kohus nõude nende puuduste tuvastamisel kohe edasi muul seaduslikul viisil lahendamiseks.

Samad tagajärjed võivad siiski olla ka tsiviilhagi muude elementide (nõuet toetavad asjaolud ja väidetav õigus, makseviis ja -koht) puudumisel, kuid erinevus on selles, et kohus määrab nõude edasisaatmise alles oma lõplikus otsuses, mitte kohe puuduste avastamisel.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Õigusaktides ei ole selliste nõuete vormi sätestatud.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Õigusaktides ei ole täpsustatud, milliseid tõendeid on nõude toetuseks vaja. Kui kohus menetleb ja lahendab tsiviilhagi, võtab ta ametiülesande korras arvesse kõiki asjaga seotud dokumente, olenemata sellest, kas tõendid esitas kannatanu või saadi need muust allikast. Tõendite tõendusjõudu ei ole õigusaktides kindlaks määratud, kõiki õigusaktides määratletud tõendeid võib kriminaalmenetluses vabalt kasutada.

Seega ei ole õigusaktides sätestatud, millised tõendid tuleb tsiviilhagi toetuseks esitada, vaid ainult see, et tuleb esitada tsiviilhagi toetavad asjaolud.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Kui kannatanu esitab kriminaalmenetluses tsiviilhagi, tuleb tal tasuda lõiv üksnes nõude esitamise ja edasikaebamise eest. Kannatanul on sellisel juhul siiski õigus kohustusest eelnevale teavitamisele, mis vabastab ta lõivu ettemaksmisest.

Üldjuhul arvutatakse lõiv tsiviilhagi eseme väärtuse alusel menetluse algatamise ajal. Lõiv on 6% arvutusalusel, kuid mitte vähem kui 15 000 forintit ja mitte rohkem kui 1 500 000 forintit.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Kannatanul on õigus saada kohtult, prokuratuurilt ja uurimisasutuselt oma õiguste ja kohustuste kohta teavet. Kui selleks, et algatada menetlus kuriteoga tekitatud kahju hüvitamiseks või õiguste või huvide kahjustamise heastamiseks, on lisaks vaja tasuta õigusabi osutava õigusnõuniku nõu või esilise (avaldus, taotlus, kuriteoteade, karistuseettepanek jne) koostamist, tagab riik taotluse korral tasuta õigusabi osutava õigusnõuniku või õigusteenuse. Riik kannab selliste teenuste kulud kannatanu eest juhul, kui kannatanu igakuine netosissetulek ei ületa minimaalset vanaduspensioni ja kui tal ei ole vara või kui vara kasutamine oleks õigusteenustega saadava võimaliku kasuga võrreldes ebaproportsionaalselt suur. Kannatanu õigused ei sõltu kodakondsusest või elukohast.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kohus jätab kriminaalmenetluses esitatud tsiviilhagi lahendamata ja saadab nõude edasi muul seaduslikul viisil lahendamiseks seaduses sätestatud juhtudel, mis on loetletud allpool. Sellisel juhul ei saa kannatanu tsiviilõiguslikku nõuet panna maksma kriminaalmenetluses, vaid ainult tsiviilkohtumenetluses. Kohus saadab tsiviilõigusliku nõude edasi muul seaduslikul viisil lahendamiseks juhul, kui süüdistatava kriminaalvastutust või vastutust väiksema õigusrikkumise eest ei tuvastatud, sest menetlus lõpetati või süüdistatav mõisteti õigeks. Sama juhtub, kui tsiviilõiguslike nõude maksma panemine on seadusega välistatud või kui nõue esitati liiga hilja. Kui konkreetne varavastane kuritegu pandi toime kinnisasja suhtes ja kannatanu taotles ka, et valdus vabastataks esialgse õiguskaitse korras, ei saa samal ajal esitatud tsiviilhagi kriminaalmenetluses lahendada. Tsiviilõiguslikku nõuet ei saa kriminaalmenetluses maksma panna ka juhul, kui selleks tuleneb takistus tsiviilkohtumenetlusõigusest. Selliseks takistuseks võib olla kannatanu poolt kohtuniku või kohtukoosseisu taandamise avalduse esitamine alustel, mis on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seaduses, kuid mitte kriminaalmenetluse seaduses. Sama kehtib juhul, kui teise samadel asjaoludel ja alustel põhineva hagi esitamise õiguslikud tagajärjed on jõustunud või lõplik kohtuotsus on tehtud või kui kannatanul või süüdistataval puudub tsiviilprotsessiteovõime või tsiviilprotsessiõigusvõime. Tsiviilõiguslike nõudeid, mida ei saa kohtu kaudu maksma panna, ei saa maksma panna ka kriminaalmenetluses. Kui tsiviilõigusliku nõude esitaja ei ole kriminaalmenetlusõiguse kohaselt kannatanu, ei saa ta oma nõuet kriminaalmenetluses esitada. Samuti ei saa kriminaalmenetluses teha otsust kokkuleppe kohta, millele kannatanu ja süüdistatav jõudsid tsiviilmenetluses. Peale selle ei saa tsiviilõiguslikku nõuet sisuliselt lahendada, kui see pikendaks kriminaalmenetluse kestust märkimisväärselt või kui seda välistavad muud asjaolud. Ka nõuetele mittevastavat tsiviilõiguslikku nõuet ei saa kriminaalmenetluses lahendada, mistõttu kohus saadab sellised nõuded edasi muul seaduslikul viisil lahendamiseks.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Tsiviilhagi edasisaatmist muul seaduslikul viisil lahendamiseks ei saa edasi kaevata.

Tsiviilhagi rahuldumist kriminaalmenetluses võib hõlbustada mitme muu hüvitamisviisiga. Nende ühiseks jooneks on see, et sellisel juhul ei toimu mitte kannatanu nõude täitmisele pööramine tsiviilõiguse alusel, vaid prokuratuur võib teatavatel juhtudel süüdistatava nõusolekul määrata tsiviilnõude süüdistajapoolse täitmise, ja see võib karistust kergendada või viia kriminaalmenetluse lõpetamiseni. Kõigi selliste meetmete puhul on kaalutusõigus prokuratuuril, kuid kannatanul on siiski õigus taotleda selliste otsuste tegemist. Need hõlmavad menetluse peatamist lepitusmenetluse elluviimiseks, tingimuslikku peatamist prokuröri poolt ning süüdistatava ja prokuratuuri vahelist kokkulepet. Kannatanu ei saa nende tulemusel oma nõuet riigi otsese sunni abil täitmisele pöörata, kuid süüdistatav võib olla märkimisväärselt motiveeritum kannatanu nõuet vabatahtlikult täitma.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kannatanu võib tsiviilhagi tagamiseks esitada süüdistatava kinnisasja või kannatanule võlgnetava vara ennetava arestimise taotluse juba enne, kui kriminaalmenetluses tehakse otsus tsiviilhagi kohta. See on võimalik isegi enne süüdistuse esitamist, kui kannatanu on teatanud, et kavatseb esitada tsiviilhagi, ja kui tema avaldus sisaldab tsiviilhagi vormielemente. Sellisel juhul võib ennetava arestimise määrata kohus või kui viivitamine ei ole vastuvõetav, siis ajutiselt prokuratuur või uurimisasutus.

Kohus väljastab täitmist taotlenud kannatanu taotlusel täitekorralduse, kui tsiviilhagi on lõpliku otsusega rahuldatud. Kui hagi rahuldamiseks ei saa veel täitekorraldust väljastada, kuid täitmist taotlev kannatanu näeb ohtu, et nõuet ei saa hiljem täitmisele pöörata, võib kohus kannatanu taotlusel tagada nõutava rahasumma või arestida konkreetsed asjad esialgse õiguskaitses korras.

Viimati uuendatud: 11/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Malta

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kahju hüvitamise nõude võib esitada tsiviilkohtule (*Qorti Ċivili*).

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Peaksite oma nõude esitama kohe menetluse alguses.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Te saate esitada varalise kahju hüvitamise nõude koos tõendavate dokumentidega.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Erivormi ei ole.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Sissetulekutõend, arved, hinnangud ja muud asjakohased tõendavad dokumendid.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Jah, kuid need on minimaalsed.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Jah, Teil on võimalik saada riigi õigusabi.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Õigeksmõistmise korral.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

See on võimalik prokuröri sekkumisel.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Seda peaks aitama tagada riigi õigusabi osutav jurist, andes seadusega ettenähtud täitemääruse (nt kolmanda isiku valduses oleva vara arestimise määrus, vara arestimise määrus jms).

Viimati uuendatud: 08/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [nl](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Holland

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Hüvitist saab nõuda kriminaalmenetluse käigus.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Selle kohta saab teavet ja nõu [Madalmaade ohvriabiorganisatsioonilt Slachtofferhulp Nederland](#).

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Selle kohta saab teavet ja nõu [Madalmaade ohvriabiorganisatsioonilt](#).

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Selle kohta saab teavet ja nõu [Madalmaade ohvriabiorganisatsioonilt](#).

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Selle kohta saab teavet ja nõu [Madalmaade ohvriabiorganisatsioonilt](#).

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Selle kohta saab teavet ja nõu [Madalmaade ohvriabiorganisatsioonilt](#).

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Selle kohta saab teavet ja nõu [Madalmaade ohvriabiorganisatsioonilt](#).

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Selle kohta saab teavet ja nõu [Madalmaade ohvriabiorganisatsioonilt](#).

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Jah.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Alates 2011. aastast on vägivalda- või seksuaalkuritegude ohvritel ja nende üleelanud sugulastel teatud juhtudel võimalik saada hüvitist ettemaksena. Alates 1. jaanuarist 2016 saavad hüvitist ettemaksena ka muude kuritegude ohvrid. Kas olete vägivalda- või seksuaalkuriteo ohver? Kui jah, siis võite saada kogu Teile määratud hüvitise ettemaksena.

Kas olete muud liiki kuriteo ohver? Sellisel juhul võite saada ettemaksena kuni 5000 eurot. Lisateavet saate veebisaidilt <https://www.cjib.nl/et>.

Viimati uuendatud: 18/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Austria

Tsiviilhagejana kriminaalmenetlusse astumise taotluse erivormi ei ole. Taotluse vormile nõudeid kehtestatud ei ole. Olemasolevad tunnistaja ütluste vormid sisaldavad küsimust selle kohta, kas isik soovib tsiviilhagejana kriminaalmenetlusse astuda. Piisab, kui isik vastab jaatavalt ja selgitab lühidalt menetlusse astumise põhjusi.

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud meelehüvitamist/heaastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kuriteoohvril on õigus nõuda kahjuhüvitist talle tekitatud kannatuste eest või hüvitist kriminaalõigusega kaitstud õigushüvede kahjustamise eest. Kannatanu võib hüvitisnõude esitamiseks avaldada soovi astuda kriminaalmenetlusse tsiviilhagejana. Selle taotlusega (tsiviilhagejana kriminaalmenetlusse astumiseks) astub kannatanu kriminaalmenetlusse tsiviilhagejana. Kui prokurör hiljem süüdistusest loobub, võib tsiviilhageja menetlust jätkata ase-erasüüdistusega (*Subsidiaranklage*).

Olenevalt menetluse seisust võib tsiviilhagejana menetlusse astumise taotluse esitada suuliselt või kirjalikult kriminaalpolitseile (*Kriminalpolizei*), prokuratuurile või kohtule. Taotluse vormile nõudeid kehtestatud ei ole (**kriminaalmenetluse seadustiku (*Strafprozessordnung, StPO*) § 67 lõige 3**).

Teise võimalusena võivad kuriteoohvrid esitada tsiviilnõude tsiviilkohtumenetluse korras.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Tsiviilhagejana menetlusse astumise taotlust võib esitada kuni tõendite kogumine on põhiistungil lõppenud. Kuna sellega on kriminaalmenetluses seotud teatavad osalemisõigused, mis lähevad kannatanu õigustest kaugemale (nt õigus taotleda tõendite kogumist, põhiistungile kutsumine), on mõttekas esitada tsiviilhagejana kriminaalmenetlusse astumise taotlus menetluse varases etapis.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Nõudeid tuleb põhjendada tsiviilhagejana kriminaalmenetlusse astumise taotluses. Nõude konkreetne hinnanguline suurus tuleb esitada põhiistungil toimuva tõendite kogumise menetluse lõpuks. Nõuda saab siiski üksnes osa kahju hüvitamist.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Tsiviilhagejana kriminaalmenetlusse astumise taotluse erivormi ei ole. Taotluse vormile nõudeid kehtestatud ei ole. Olemasolevad tunnistaja ütluste vormid sisaldavad küsimust selle kohta, kas isik soovib tsiviilhagejana kriminaalmenetlusse astuda. Piisab, kui isik vastab jaatavalt ja selgitab lühidalt menetlusse astumise põhjusi.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Tõendid tuleks eelistatavalt esitada kuriteost teatamisel või kriminaalpolitseipoolse ülekuulamise ajal. Need tuleks esitada hiljemalt kohtuistungil. Tõendid on järgmised:

fotod,
diagnoosid,
arved,
kalkulatsioonid jne.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Tavaliselt tsiviilhagejatel kriminaalmenetluses osalemisel kulusid kanda ei tule (v.a nende valitud esindajate kulud). Kulud tuleb kanda ainult juhul, kui tsiviilhageja annab teadlikult valeütlusi, mille põhjal algatatakse kriminaalmenetlus, või kui ase-erasüüdistuse korral mõistetakse süüdistatav õigeks.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi (advokaadi abi)? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Tsiviilhagejad ei pea kriminaalmenetluses advokaadi teenuseid kasutama. Mõned kannatanud, eriti need, kes on kogunud vägivalda või suurt ohtu või kelle seksuaalset puutumatust või seksuaalsusega seotud otsuste tegemise suutlikkust on kuriteoga kahjustatud, võivad taotleda kohtumenetluseks toetust (õigusnõustamist ja advokaadipoolset esindamist), kui see on vajalik nende menetlusõiguste kaitseks (*StPO* § 66 lõige 2). See toetus on kannatanutele tasuta.

Tegeliku rahalise vajaduse korral võivad menetlusabi süsteemi raames advokaadi abi taotleda ka muud kannatanud, kui see on vajalik õigusemõistmiseks, eriti selleks, et panna maksma oma õigus hoida ära hilisem tsiviilkohtumenetlus (*StPO* § 67 lõige 7).

Austrias toimuvate kriminaalmenetluste puhul kehtib see ka välisriigis elavate ja Austria kodakondsuseta isikute suhtes.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Tsiviilhagejana menetlusse astumise taotlus lükatakse tagasi kui see on selgelt põhjendamatu, esitatud liiga hilja või kui hüvitise või kahju suurus ei ole määratud kindlaks õigel ajal (*StPO* § 67 lõige 4). Kuni kohtus süüdistuse esitamiseni on prokurör see, kes otsustab, kas taotlus tuleks tagasi lükata või mitte.

Pärast süüdistuse esitamist otsustab seda kohus (*StPO* § 67 lõige 5).

Kui põhiistungil tehakse kohtuotsus, peab kohus tegema otsuse ka esitatud tsiviilhagide kohta. Kui süüdistatav mõistetakse õigeks, peab tsiviilhageja esitama oma nõuded tsiviilkohtule, sest sel juhul ei saa tsiviilhagejale kriminaalmenetluse raames hüvitist või kahjuhüvitist välja mõista. Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, i) võidakse nõue rahuldada (osaliselt või täielikult) või ii) tsiviilhagejal palutakse esitada oma nõuded tsiviilkohtule. Menetlus viiakse üle tsiviilmenetlusse, kuigi süüdistatav on süüdi mõistetud, kui (ja ainult osas, milles) tsiviilhagi peetakse pärast otsuse aluste põhjalikku uurimist põhjendamatuks või kui kriminaalmenetlus ei võimalda tsiviilhagi isegi osaliselt hinnata, välja arvatud juhul, kui otsustamiseks vajalikud alused on võimalik teha kindlaks tõendite kogumisega viisil, mis ei lükka süüdistatava süüasjas otsuse tegemist ja karistuse määramist märkimisväärselt edasi.

Tsiviilhagisid ei saa kriminaalmenetluse käigus rahuldamata jätta – tsiviilhageja saab oma nõuded tsiviilkohtule ikkagi esitada.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heaastamist?

Kui menetluse astumise taotluse lükkab tagasi prokurör, võib selle otsuse vaidlustada õiguste rikkumisele tuginedes (*StPO* § 106). Kui selle taotluse lükkab tagasi kohus, võib esitada kaebuse (*StPO* § 87 lõige 1).

Tsiviilhageja võib (aga ainult teatud juhtudel) esitada tühisuse tuvastamise hagi või vaidlustada süüdistatava õigeksmõistmise tõttu tsiviilkohtusse suunamise otsuse. Kui tsiviilhageja suunatakse tsiviilkohtusse hoolimata süüdistatava süüdimõistmisest, võib ta oma õiguste maksma panemiseks esitada apellatsioonkaebuse.

Väljaspool kriminaalmenetlust võib tsiviilnõuded alati esitada tsiviilkohtule.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Täitemenetluse seadustiku (*Exekutionsordnung, EO*) § 1 esimese lause kohaselt on kriminaalkohtute õiguslikult siduvad järelused tsiviilhagide kohta täitedokumendid täitemenetluse seadustiku tähenduses. Igaks täitemenetluseks on vaja kehtivat täitedokument. Täitmistaotlus tuleb esitada pädevale

piirkondlikule kohtule (*Bezirksgericht*). Kui kõik täitmise tingimused on täidetud, siis see taotlus rahuldatakse. Täitetoiming (nt vallasvara müük, nõuete loovutamine sissenõudvale võlausaldajale või vara sundmüük) tehakse sissenõudja taotlusel.

Täitemenetluse vormid on kättesaadavad Austria justiitsministeeriumi veebisaidil:

<https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Exekution.aspx>

Kui täitetoiming on heaks kiidetud, juhivad täitemenetlust üldiselt kohtunik või kohtuametnik. Täitetoiminguid teevad kohtutäiturid, kes on Austrias kohtutöötajad. Võlausaldajal palutakse esitada täiendavaid taotlusi ainult juhul, kui kohus või kohtutäitur ei saa nendeta menetlust jätkata või kui toiminguga kaasnevad kulud.

Täitetoimingu tegemine kestab selle eduka lõpu või lõpetamiseni, nt kuna võlgnik on oma võla võlausaldajale menetluse jooksul tasunud.

Viimati uuendatud: 22/02/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Poola

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kahju hüvitamise nõude saab esitada ainult tsiviilkohtule. Kriminaalmenetluse käigus ei saa hagi esitada, kuid kahju hüvitamiseks kriminaalkohtus on ka muid mooduseid.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Tsiviilkohtumenetluse võib kuriteo toimepanija vastu algatada käimasolevast kriminaalmenetlusest sõltumatult. Pidage siiski meeles, et tsiviilkohtumenetlus võidakse peatada kuni kriminaalmenetluse lõpetamiseni. Kui Te esitate nõude pärast kuriteo toimepanija süüdimõistmisega lõppenud kriminaalmenetlust, ei kogu tsiviilkohus uuesti tõendeid ja peab kriminaalkohtu tuvastatud asjaolusid tõendatuks.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Tsiviilkohtus võib kahjuhüvitist taotleda nii tegeliku kahju kui ka saamata jäänud sissetuleku eest. Te peaksite ära märkima summad, mida Te soovite kuriteo toimepanijalt saada, ning selgitama, mida need summad puudutavad ja kuidas need arvutati.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Erivormid selliste nõuete esitamiseks puuduvad.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Kui Te esitate süüdimõistva otsuse, ei pea Te midagi tõendama. Kriminaalkohtu järeldused on tsiviilkohtu suhtes siduvad. Te võite siiski taotleda suuremat kahjuhüvitist, kuid peate tõendama oma nõude põhjendatust. Teie nõuete põhjendatust võivad kinnitada sellised tõendid nagu tunnistajate ütlused ja dokumendid, näiteks arved või arvamused.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Üldjuhul tuleb tsiviilhagi esitamise korral tasuda kohtulõiv. Kui Te tõendate, et Te ei suuda neid maksta, võite taotleda vabastust kohtukulude tasumisest.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Kui Te ei saa juristi palkamist endale lubada, võite taotleda esindaja määramist kohtu poolt. Selleks peate esitama kohtule taotluse ja lisama sellele teabe oma varalise seisundi kohta (erivormil).

Kahjuhüvitist võite taotleda ka siis, kui Te ei ela alaliselt Poolas.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kahju hüvitamise nõude saab esitada ainult tsiviilkohtule. Kohus jätab selle rahuldamata, kui Te ei tõenda, et kuriteo toimepanija tekitas Teile kahju, või kui Te ei tõenda selle kahju suurust. Kui Te aga lisate kuriteo toimepanijalt süüdi mõistva kohtuotsuse, ei saa tsiviilkohus jätta nõuet rahuldamata.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Te võite esimese astme **tsiviilkohtu** (*sąd cywilny I instancji*) otsuse edasi kaevata teise astme kohtusse (*sąd II instancji*). Kui Teid ei esinda kohtus jurist, annab kohus Teile teavet selle kohta, kuidas edasikaebust esitada.

Kriminaalmenetluse käigus võite taotleda hüvitist järgmiselt.

Te võite taotleda, et kuriteo toimepanijat kohustataks hüvitama kuriteoga tekitatud kahju kompensatsioonimeetme kaudu (*środek kompensacyjny*). Kui sellise meetme määramine on eriti keeruline, võib kohus selle asemel määrata nn täiendava kahjuhüvitise (*nawiązka*). Te võite esitada taotluse suuliselt kohtuistungil või kirjalikult. Teie taotlus võetakse vastu, kui kuriteo toimepanija on süüdi mõistetud kuriteo eest, mille tagajärjel Teile kahju tekkis.

Kui kuriteo toimepanija mõistetakse süüdi ja talle määratakse tingimisi vangistus, võib kohus teda kohustada täielikult või osaliselt heastama kahju, mis Teile on kuriteo tagajärjel tekkinud, välja arvatud kompensatsioonimeetme kehtestamise korral.

Kui menetlus on tingimuslikult lõpetatud, peab kohus kohustama kuriteo toimepanijat kahju täielikult või osaliselt heastama.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kui kuriteo toimepanija on kohustatud korvama kahju, annab kohus Teile otsuse ära kirja. Kui kuriteo toimepanija ei korva kahju ja talle on määratud tingimisi vangistus, võite taotleda karistuse täitmisele pööramist.

Kui kriminaalmenetlus lõpetati tingimuslikult ja kuriteo toimepanija ei korva kahju, seisab ta silmitsi kohtumenetluse uuendamise ja süüdimõistmisega. Kohus teeb selle kohta otsuse kohtuistungil, kus võite osaleda.

Teile kahjuhüvitise määranud tsiviilkohtu otsuse pöörab täitmisele kohtutäitur (*komornik*).

Viimati uuendatud: 11/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Sloveenia

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kannatanu võib nõuda kriminaalmenetluses kuriteo toimepanijalt kahju hüvitamist, esitades **tsiviilhagi** (*premoženjskopravni zahtev*).

Tsiviilhagiavaldus esitatakse (tsiviilhageja poolt) ametiasutusele, kellele on esitatud kriminaalsüüdistus (**ringkonnaprokuratuurile**), või asja arutavale **kohtule**.

Tsiviilhagi võib puudutada hüvitist, üleantu tagastamist või konkreetse tehingu tühistamist.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Õigustatud isikust nõude esitaja poolt kuriteoga seoses esitatud tsiviilhagi arutatakse **kriminaalmenetluse raames, kui see ei põhjusta menetluses põhjendamatu viivitust**.

Tsiviilhagi võib kriminaalmenetluses esitada **hiljemalt esimese astme kohtus toimuva suulise arutamise lõpuks**.

Kui nõude esitaja ei tee seda enne süüdistuse esitamist, **teavitatakse** nõude esitajat, et ta saab seda teha põhikohtuistungil lõpus.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Õigustatud isikust nõude esitaja peab **esitama täpse nõude ja tõendavad dokumendid** (nt eri tõendid, arved, meditsiinilised dokumendid). Täpse nõude esitamine tähendab, et nõude esitaja peab võimalikult üksikasjalikult nimetama kahju liigi ja ulatuse ning õiguskaitsevahendid.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Ei.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Kannatanu nõude sisu tuleb tõendada tavapärasel viisil (nt eri tõendite, arvete, meditsiiniliste dokumentidega).

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Jah, kohtulõiv tuleb tasuda igas menetluse etapis; summa sõltub nõude väärtusest.

Lõivu kriminaalmenetluses esitatud tsiviilhagi (täieliku või osalise) vastuvõtmise eest maksab tsiviilkostja.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Kohtumenetluses on välisriigi kodanikul (kes ei ole Sloveenia Vabariigi elanik) õigus saada tasuta õigusabi (õigusnõustamist, õiguslikku esindajat ja muid õigusteeneid või menetluskulude tasumisest vabastust) **vastastikkuse põhimõtte alusel** või Sloveenia Vabariigi suhtes siduvates **rahvusvahelistes lepingutes kindlaks määratud tingimustel ja juhtudel**.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kohus rahuldab tsiviilhagi (täielikult või osaliselt) ainult siis, kui kuriteo toimepanija mõistetakse süüdi (tsiviilkostja suhtes tehakse süüdimõistev otsus).

Muudel juhtudel (kui kriminaalmenetlus ei anna usaldusväärset alust kohtuasja osaliseks või täielikuks lahendamiseks) soovitatakse kannatanul esitada tsiviilkohtusse osaline või täielik **tsiviilhagi**, sest **kriminaalkohus ei saa nõuet tagasi lükata**.

Isegi kui kohus teeb tsiviilkostja suhtes **õigeksmõistva otsuse** või **süüdistus lükatakse tagasi** või kohus teeb otsuse, mille tulemusel **menetlus peatatakse** või süüdistusest loobutakse, soovitatakse **kannatanul** esitada tsiviilhagi **tsiviilkohtusse**.

Kui kohus ütleb, **et ta ei ole pädev kriminaalasja arutama**, teatab ta **kannatanule**, et viimane võib **teavitada** kriminaalmenetluses esitatud tsiviilhagist pädevat kohut, kes algatab menetluse või jätkab seda.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Ei, sest kannatanu saab edasi kaevata ainult kohtuotsuse osas, mis puudutab kriminaalmenetluse kulusid.

Ainsaks erandiks on juhud, kus prokurör on süüdistusasja kannatanult kui süüdistajalt üle võtnud. Sellisel juhul võib kannatanu vaidlustada kõik kohtuotsuse aspektid, sealhulgas tsiviilhagi käsitlevad otsused.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kui tsiviilhagi kohta on tehtud lõplik otsus, võib kannatanu taotleda esimese astme kohtult otsuse kinnitatud ärakirja, milles on sedastatud, et otsus on täitmisele pööratav.

Kohtuotsus on täitmisele pööratav, kui see on lõplik ja vabatahtliku maksimise tähtaeg on möödunud. Pädev kohus pöörab lõpliku kohtuotsuse, st täitedokumendi, täitmisele kooskõlas täitemenetluse suhtes kohaldatavate õigusnormidega. Täitedokumendi (kohtuotsuse) alusel esitatakse pädevale piirkondlikule kohtule täitmisavaldus, märkides täitmise meetodid (nt sissetuleku, pangakontol olevate rahaliste vahendite, vallas- ja kinnisvara arestimine). Kohtumenetluses on välisriigi kodanikul (kes ei ole Sloveenia Vabariigi elanik) õigus saada **tasuta õigusabi vastastikkuse põhimõtte alusel** või Sloveenia Vabariigi suhtes siduvates rahvusvahelistes lepingutes kindlaks määratud tingimustel ja juhtudel.

Viimati uuendatud: 12/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkevõrsioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Slovakkia

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kriminaalmenetluses võib nõuda teo toimepanijalt hüvitist suuliselt sellise nõude kohtuistungil protokolli kandmisega või spetsiaalse kirjaliku avaldusega.

Ohvril, kellel on seaduse alusel õigus nõuda süüdistatavalt kuriteoga tekitatud kahju eest hüvitist, on õigus paluda kohtul anda kohtuotsuse tegemisel süüdistatavale korraldus maksta tekitatud kahju eest hüvitist; ohver peab esitama selle avalduse hiljemalt uurimise või kokkuvõtliku uurimise lõpuks.

Avalduses tuleb selgelt nimetada nõude esitamise põhjused ja taotletava hüvitise summa. Ohvrit nõustatakse seoses õigusega saada hüvitist ja selle õiguse kasutamisega kohtuistungil.

Kui on olemas põhjendatud kahtlus, et kuriteoga tekitatud kahju eest hüvitise saamiseks esitatud nõude rahuldamisel võib ette tulla takistusi, võib nõude tagada tõenäolise kahjusumma ulatuses süüdistatava varaga või muu omandiõigusega. Kohus teeb vara arestimise otsuse prokuröri või ohvri kirjaliku avalduse põhjal. Kohtueelses etapis lähtub prokurör otsuse tegemisel ohvri kirjalikust avaldusest, ent prokurör võib tagada nõude isegi ilma ohvri avalduseta, kui see on vajalik ohvri huvide kaitseks, eriti kui esineb viivituste oht.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Kahju hüvitamise nõude menetlemiseks kriminaalmenetluses peab ohver esitama nõude uurimise või kokkuvõtliku uurimise lõpuks.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Selleks et kohus käsitleks kahjunõuet kriminaalmenetluse raames, peab ohver esitama nõude nõuetekohaselt ja õigeaegselt. Õigeaegselt kahjunõudeks peetakse nõuet, mis on esitatud hiljemalt uurimise lõpuks, mis tähendab seda, et nõue tuleb esitada enne uurimistoimiku lõplikku läbivaatamist. Esitatavas hüvitisnõudes tuleb selgelt nimetada nõude esitamise põhjused ja taotletava hüvitise summa. Kohus on seejärel kohustatud lähtuma kriminaalmenetluses ohvri nõutud kahjusummast.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Ei.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Uurimise käigus tuleb esitada kahjunõude põhjendatuse kohta tõendid, mis võimaldavad usaldusväärselt kindlaks määrata tekitatud kahju suuruse. Kehavigastuse korral võidakse uurimise käigus määrata ekspert, et hinnata tekitatud kehavigastuse raskust.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Kahjuhüvitise nõudmisel kriminaalmenetluse raames ei tule tasuda ühtki lõivu.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Kui ohver esitab hüvitisnõude ja tal ei ole kaasnevate kulude tasumiseks piisavalt vahendeid, võidakse määrata ohvri esindamiseks õigusnõustaja.

Õigusnõustaja määrab prokurör kohtueelses etapis pärast süüdistuse esitamist või kohtu eesistuja kohtumenetluse käigus, isegi ilma vastava avalduseta, kui ta peab seda ohvri huvide kaitseks vajalikuks. Ohver peab tõendama, et tal ei ole piisavalt vahendeid.

Esimesel kohtumisel ohvriga peab prokuratuur esitama ohvrile kirjalikku teavet tema õiguste kohta süüdistuse esitamisel ning ohvriabiorganisatsioonide kohta, sealhulgas teenuste kohta, mida need organisatsioonid pakuvad. Need teenused hõlmavad ka õigusnõustamist.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kui hüvitamiskohustuse kindlaksmääramisel ei lähtuta tõendite analüüsimise tulemusest või kui hüvitamiskohustuse kohta otsuse tegemiseks on vaja lisatõendeid, mis jäävad väljapoole süüdistusmenetluse vajadusi.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heaostamist?

Jah, ohver võib sellise kahjunõude kohta tehtud otsuse edasi kaevata.

Kui ohvri apellatsioonkaebust ei rahuldata, võib ohver esitada oma kahjunõude otse teo toimepanija vastu tsiviilmenetluses. Ohver võib taotleda, et justiitsministeerium maksaks hüvitist vägivallakuriteo korral seoses kehavigastusega ning teatud kuritegude korral, mis on suunatud isiku vabaduse ja inimväärikuse vastu, seoses moraalse kahjuga.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus põõratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kui teo toimepanija ei täida vabatahtlikult kohustusi, mille kohus on talle kriminaalmenetluses määranud, saab ohver asjaomase kohtuotsuse täitmisele pööramisel täitekorralduse, mida ta võib kasutada teo toimepanija vastu otsuse sundtäitmisel täitemenetluses. Sellisel juhul võib ohver taotleda õigusnõustajalt õigusabi.

Viimati uuendatud: 06/05/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Soome

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heaostamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kuriteoga tekitatud kahju hüvitamise nõudeid käsitletakse tavaliselt sama kohtumenetluse raames kui kriminaalasja, kuid need võidakse ka kriminaalasjast eraldada käsitlemiseks eraldi menetluses.

Võite paluda, et prokurör esitaks Teie hüvitisnõude seoses asjaomase kuriteoga kohtus. Hea oleks teavitada sellest eeluurimise ajal politseid. Prokurör võib taotleda Teie nimel hüvitisnõude täitmist, kui küsimus on selge ja lihtne. Kui prokurör ei esita hüvitisnõuet, teavitab ta Teid sellest kirjalikult.

Võite taotleda kohtus kriminaalasja menetlemise raames oma hüvitisnõude täitmist ka ise või seda võib teha Teie õigusnõustaja.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Kui Te nõuate teo toimepanijalt hüvitist, peate teavitama sellest eeluurimise ajal politseid või hiljemalt juhtumi kohtus menetlemise ajal kohut.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Kui Te olete kuriteoohver, võite nõuda hüvitist järgmise eest:

kahju tekitamisel lõhutud või kadunud vara;

vajalikud ravikulud ja muud olulised kulud;

sissetuleku kaotus;

valu ja muud ajutised probleemid;

püsivad probleemid ja

ängistus. Ängistuse korral võidakse maksta hüvitist, kui asjaomase teoga

rikuti Teie vabadust, rahu, au või eraelu,

diskrimineeriti Teid,

rikuti Teie isikupuutumast või

rikuti mõnel muul moel tõsiselt Teie inimväärikust.

Teie lähisugulastel võib samuti olla õigus saada mõistlikku hüvitist oluliste kulude ja sissetuleku kaotuse eest, mis on tingitud asjaolust, et neil on tulnud Teie kuriteoga tekitatud vigastuste tõttu Teie eest hoolitseda.

Kui Te olete korraldanud kuriteo tagajärjel surnud isiku matused, on Teil õigus nõuda teo toimepanijalt hüvitist matusekulude katmiseks. Ka lahkunu vanematel, lastel ja abikaasal või muul eriti lähedasel isikul on õigus saada kantud matusekulude eest mõistlikku hüvitist.

Kohus ei saa nõuda midagi muud ega enam kui see, mida Teie olete huvitatud isikuna nõudnud. Seepärast on Teie esitatud hüvitisnõudes märgitud summa sissenõutava hüvitise ülempiir. Teil on ka õigus nõuda nõutavalt hüvitissummalt intressi. Kui Teid on kutsutud küsimuse selgitamiseks isiklikult kohtusse, on Teil õigus saada päevaraha ning hüvitist reisikulude ja saamata jäänud sissetuleku katmiseks.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Erivormi ei ole.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Võite esitada kahju suuruse tõendamiseks kuriteoga tekitatud kulude kohta kviitungid. Samuti tuleb esitada tõendid, mis kajastavad sissetuleku kaotust, omavastutust kindlustusjuhtumi puhul ning mis tahes reisi- ja muid kulusid, mis on seotud selle juhtumi lahendamise, mille puhul nõutakse hüvitist.

Valu ja muude ajutiste probleemide ning püsivate probleemide korral võetakse hüvitise kindlaksmääramisel arvesse vigastuse laadi ja raskust, vajaliku ravi laadi ja kestust ning probleemi kestust. Püsiva probleemi puhul makstava hüvitise kindlaksmääramisel võetakse arvesse isikukahju laadi ja tõsidust ning probleemi all kannatava isiku vanust. Määratava hüvitise summat suurendava tegurina võidakse arvesse võtta ka isikukahju kandnud isiku elukvaliteedi mis tahes halvenemist. Selle tõendamiseks vajate arstidõendit, kus on selgitatud vigastuste laadi ja vajalikkust ravi.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Juhtumi menetlemisel ringkonnakohtus (*käräjäoikeus*) ei nõuta ühtki kohtulõivu, kui hüvitisnõude täitmist taotletakse seoses prokuröri esitatud süüdistusega. Kui hüvitisnõue esitatakse eraldi tsiviilasjana, tuleb tasuda asja menetlemisel kohtulõiv.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Kui Te vastate õigusabi saamise tingimustele, võite saada õigusabi nii eeluurimise kui ka kohtumenetluse ajal. Koduvägivalla, seksuaalkuriteo või ohvri elu, tervise või vabaduse vastu suunatud raske kuriteo ohvriil on õigus riigi vahenditest tasustatavale nõustajale. Õigusabi on võimalik saada seoses Soome kohtutes menetletavate kohtuasjadega, isegi kui Te ei ela Soomes.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Kui Te teatasite eeluurimise ajal, et soovite taotleda oma hüvitisnõude täitmist ise või kasutada juristi abi, või kui prokurör ei hakka Teie nõudega tegelema, küsib ringkonnakohtus Teilt võimaliku hüvitisnõude kohta. Ringkonnakohtus võib kehtestada tähtaja, milleks hüvitisnõue tuleks talle saata. Kirjaliku nõude esitamata jätmise korral võib juhtuda, et ringkonnakohtus ei uuri hüvitisnõuet, mille Te hiljem esitate.

Kohus lükkab Teie hüvitisnõude tagasi, kui selle toetuseks ei ole esitatud piisavalt tõendeid.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Kui Te soovite ringkonnakohtu tehtud otsuse edasi kaevata, peaksite teavitama kohut oma rahulolematusest seitsme päeva jooksul pärast kohtuotsuse tegemist. Kui olete kohut oma rahulolematusest teavitanud, võite kaevata kohtuotsuse edasi pädevasse apellatsioonikohtusse (*hovioikeus*). Teie apellatsioonkaebus tuleb saata ringkonnakohtule 30 päeva jooksul pärast ringkonnakohtu otsuse tegemist. Üldjuhul vajate Te kordusmenetluse luba, et apellatsioonikohtus saaks menetleda juhtumit täielikult.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kui süüdistatav ei maksa määratud hüvitist vabatahtlikult, võite taotleda oma nõude täitmisele pööramist kohtutäiturilt. Peaksite saatma kohtutäiturile täitmisele pööramise taotluse ja lisama sellele kohtu otsuse, mis kinnitab Teie õigust kahjuhüvitisele. Kõnealune taotlus tuleb esitada kohtutäiturile, kes tegutseb kohas, kus võlgnik elab või kus asub võlgniku elukoht. Kui võlgnikke on mitu ja nad elavad eri paikades, piisab taotluse esitamisest ühele kohtutäiturile. Võite küsida üksikasjalikumaid suuniseid hüvitise taotlemise kohta täitevasutuselt (*ulosottovirasto*). Täitevasutuste kontaktandmed leiab [siit](#) (soome, rootsi ja inglise keeles).

Viimati uuendatud: 13/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Rootsi

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud meodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kõigepealt peaksite minema politseisse või prokuratuuri, kes on kohustatud uurima kannatanute kahjunõudeid. Kui Teil ei ole kohtumenetluses abiks oma esindajat, peab prokurör üldjuhul aitama hagejal taotleda teo toimepanija vastu esitatud nõude täitmist, kui seda tehakse kriminaalasja menetlemise raames.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Nõue tuleks esitada juba politseiuurimise ajal, et seda saaks uurida ja et saaks koguda tõendeid. Nõuet on võimalik esitada siiski kuni põhikohtuasja (kriminaalasja) menetlemise alguseni.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Rootsi tsiviilõiguslikke rikkumisi käsitlev õigus põhineb heastamisel – kannatanu varaline seisund tuleb taastada võimalikult hästi, justkui kahju ei oleks tekitatudki. See tähendab, et kahjuhüvitist võib nõuda mis tahes rahalise kahju tekitamise korral. Kannatanu on siiski kohustatud kahju võimaluse korral piirama.

Kahjuhüvitis võidakse määrata seoses

isikukahjuga, mis hõlmab kulusid (tervishoiuteenuste kulud jms), sissetuleku kaotust, ajutisi füüsilisi ja vaimseid kannatusi (valu ja kannatused), püsivaid moonutusi ja püsivat puuet (töövõimetus);

isikupuutumata rikkumisega, kui kuritegu on suunatud ohvri isiku, vabaduse, rahu või au vastu ja rikkumine on tõsine;

varalise kahjuga, mis tekib näiteks vara varastamisel või kahjustamisel;

puhtalt rahalise kahjuga, mis tekib näiteks pettuse või omastamise korral.

Nõuet tuleks kirjeldada üksikasjalikult taotluse asjakohastes punktides ja seejärel tuleks esitada kogu nõude kokkuvõte. Nõude esitajal on õigus saada intressi, mida arvestatakse alates kuriteo toimumise päevast või mõnest hilisemast kuupäevast, mil kahju tekkis. Esitada tuleb intressinõue, et kohus saaks teha selle kohta otsuse.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Politseil ja prokuratuuril on tsiviilõiguslikke rikkumisi käsitlevate nõuete esitamiseks eraldi vormid, mida Te võite kasutada.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Mõnda tõenditest, mis on vajalik kahjuhüvitise saamiseks, kasutatakse tavaliselt juba politseiuurimises ja prokurör saab tugineda neile süüdistuse esitamisel. See puudutab näiteks kuriteo asjaolusid ja kuriteoga tekitatud kahju.

Hageja peab olema võimeline esitama oma nõude kohta tõendid, mis hõlmavad näiteks kulusid (kviitungid), sissetuleku kaotust (tõendid vigastuse /haiguspuhkuse ja saamata jäänud sissetuleku kohta), materiaalselt kahju (dokumendid hävitatud vara maksumuse või kahjustatud vara parandamise /odavnemise kohta).

Isikupuutumata rikkumisega tekitatud kahju korral ei pea hageja ühtki eraldi tõendit esitama. Rikkumisega seotud hüvitis määratakse kindlaks kuriteo hindamisel.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Ei. Kahjunõude esitamisel seoses kriminaalasjaga ei tule tasuda ühtki lõivu.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Hagejana/kannatanuna on Teil õigus saada kriminaalmenetluse ajal õigusabi. Seda näiteks raske vägivallakuriteo, seksuaalkuriteo või koduvägivalla korral või muudel juhtudel, kui on olemas selge vajadus abi järele. Kui Te soovite saada sellist õigusabi, võite teavitada sellest politseid või prokuratuuri, kes edastab Teie taotluse kohtule, kes otsustab, kas Teile kui hagejale määratakse nõustaja. Nõustajalt saab abi ja tuge kogu menetluse vältel ning nõustaja koostab ka kahjunõude ja taotleb selle täitmist. Kui Teile kui hagejale määratakse nõustaja, maksab selle eest riik.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Ehkki see on võimalik, on väga tavatu, et kohus lükkab tagasi tsiviilõigusliku nõude, mille täitmist taotletakse seoses kriminaalasjaga.

Küll aga võib mõnikord juhtuda, et kohus otsustab menetleda kriminaalasja ja tsiviilasja eraldi. Seda näiteks juhul, kui kahjunõue on keeruline või kui see ei ole koostatud nõuetekohaselt ning kriminaalasja menetlemine seetõttu viibib. Kohtuasjade lahushoidmine tähendab seda, et kõigepealt tehakse otsus kriminaalasjas ja kohus menetleb tsiviilasja hiljem. Selle tagajärjel ei saa prokurör enam aidata taotleda tsiviilõigusliku nõude täitmist. Kannatanu jaoks on üldjuhul parem, kui tsiviilasi on piisavalt ette valmistatud, et selle kohta oleks võimalik teha otsus kriminaalasja menetlemise raames.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Kohus peab alati andma juhiseid selle kohta, kuidas otsus edasi kaevata. Neis juhistes sätestatakse asjaomases olukorras edasikaebamise tingimused.

Tsiviilasja menetlemisel kohtus ei käsitleta tavaliselt kindlustushüvitist, mis tähendab, et kahjust võib teatada kindlustusseltsile.

Kuriteoga tekitatud kahju hüvitatakse järgmiselt. Alati, kui teo toimepanija on võimeline maksma kahjuhüvitist, tuleb nõue esitada kõigepealt tema vastu. Kui teo toimepanija ei ole võimeline maksma ja kannatanule ei ole võimalik hüvitada kantud kahju muul moel, võidakse kuriteoga tekitatud kahju eest maksta hüvitist isegi juhul, kui kannatanu ei ole taotlenud teo toimepanija vastu esitatud tsiviilõigusliku nõude täitmist.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Kohe, kui kohtuotsus on omandanud seadusliku jõu, saadab kohus selle Rootsi täitevasutusele (*Kronofogden*). Täitevasutus küsib, kas Te soovite nõude täitmise tagamisel abi. Kui Te vastate jaatavalt, vaatab täitevasutus üle teo toimepanija varad. Kui teo toimepanija on võimeline maksma, nõue tasutakse. Kui aga õigusrikkuja ei ole võimeline maksma, teavitab täitevametrik Teid sellest. Kui Teie kantud kahju ei ole hüvitanud kindlustus, on Teil õigus saada kuriteoga tekitatud kahju eest makstavat riiklikku hüvitist.

Viimati uuendatud: 14/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õigusliku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Inglismaa ja Wales

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Õiguses tähendab kahjuhüvitist isikule tekitatud vara- või isikukahju hüvitamiseks makstavat rahasummat. Niisuguseid nõudeid menetletakse üldjuhul tsiviilkohtus ja tavaliselt ei ole need seotud kuriteo või kuriteo toimepanijaga. Samas on Teil võimalik taotleda hüvitist, kui olete saanud kannatada vägivallakuriteos – sel juhul on tegu kuriteokahju hüvitamisega, mis erineb hüvitise nõudmisest tsiviilõigusliku deliiktiõiguse alusel.

Kohtud võivad mõista kuriteo toimepanijalt ohvri kasuks välja rahalise hüvitise eeskätt ohvrile tekitatud isiku- või varakahju eest. Valitsus peab oluliseks, et teo toimepanijad heastaksid kahju, mille nad oma kuriteoga tekitasid. Viimastel aastatel on seda korda tõhustatud ja kohtud peavad asjakohastel juhtudel kaaluma kahjuhüvitise määramist. Tühistatud on 5000 naelsterlingi suurune ülempiir kahjuhüvitiste määramisel magistraadikohtus menetletavates asjades, kus teo toimepanija on vähemalt 18-aastane. Ohvri kasuks hüvitise väljandamisel võivad kohtud määrata selle suuruse vastavalt teo toimepanija majanduslikule olukorrale.

Kui olete kannatanud kahju teise isiku tegevuse või tegevusetuse tagajärjel, näiteks jäänud ilma sissetulekust, kaotanud vara või saanud vigastada, võite esitada selle kahju eest hüvitisinõude. Selline nõue esitatakse tsiviilkohtule ja see ei sõltu üldse sellest, kas kriminaalmenetlus on algatatud või mitte.

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Kahju hüvitamise nõudmine ei sõltu mingilgi määral kriminaalmenetlusest. Samas võib süüdimõistva kohtuotsuse olemasolu kasutada kahjuhüvitise nõudmisel tõendina, et kuriteo toimepanija tegi seda, mida talle ette heidetakse. Seetõttu võib mõnel juhul olla soovitatav enne kahjuhüvitise nõude esitamist oodata, kuni kriminaalmenetlus on lõppenud.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Tsiviilõiguslikus korras on võimalik taotleda mitut liiki kahjuhüvitisi olenevalt tekitatud kahjust või vigastusest, kuid eeskätt on võimalik nõuda hüvitist saamata jäänud raha või sissetuleku, varalise kahju ja muu säärase eest või (isikukahju puhul) valu, kannatuste ja elukvaliteedi languse eest. Mis tahes kahjuhüvitise maksmise eesmärk on taastada olukord, milles olite enne juhtumi toimumist. Eri liiki kahjusid tuleb eristada.

Kuriteokahju hüvitamise kava raames makstavat hüvitist vähendatakse tsiviilkahju eest makstava hüvitise ulatuses.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Jah, Inglismaal ja Walesis tuleb nõue esitada nõudevormil N1. Vt täpsemalt: <https://www.gov.uk/make-court-claim-for-money>. Alla 5000 euro suurusega nõuete esitamise korral Euroopas on vaidlusasjades võimalik kasutada Euroopa väiksemate nõuete menetlust või Euroopa maksekäsku. Vt ka <https://www.gov.uk/recover-debt-from-elsewhere-in-european-union>.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Tsiviilhagi puhul tuleb kaebused tõendada tõenäosuste kaalumise teel. Selleks on vaja esitada piisavad tõendid kostja väidetavalt kahju tekitanud tegevuse kohta ja tõendid selle kohta, et tema tegevus tõepoolest selle kahju tekitas. Samuti on vaja tõendada kahju ulatust ja selleks vajalikud tõendid olenevad sellest, mida nõutakse. Üldjuhul kuuluvad nende hulka kviitungid, müügiarved, palgalehed jms rahalise kahju korral ning arstitõendid isikukahju korral.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Jah, tasud on kehtestatud ja need sõltuvad nõude suurusest; vt täpsemalt: <https://formfinder.hmctsformfinder.justice.gov.uk/ex50-eng.pdf>.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Tsiviilasjades on tasuta õigusabi saamine väga piiratud ja see sõltub nõude laadist. On ebatõenäoline, et isik, kelle alaline elukoht ei ole Ühendkuningriigis, saab tasuta õigusabi. Vt täpsemalt: <https://www.gov.uk/legal-aid/eligibility>. Tsiviilkohtumenetluses esindatakse hagejaid peamiselt tingimusliku tasukokkuleppe alusel, mis tähendab, et kui võitu ei saavutata, siis tasu ei maksta. <https://www.lawsociety.org.uk/support-services/advice/articles/new-model-conditional-fee-agreement/>

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Tsiviilhagi ei esitatagi kriminaalkohtule. Need asjad on teineteisest sõltumatud.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Otsus selle kohta, kas tsiviilasjas tehtud lahend edasi kaevata või mitte, oleneb asjaoludest. Vt täpsemalt: <https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part52>.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Inglismaa ja Walesi õigussüsteemis vastutab täitmismeetodi valiku eest täielikult täitmist taotlev pool. Tsiviilkohtud võimaldavad kasutada mitmesuguseid eri meetodeid, mille abil täitmist taotlev pool saab kohtuotsuse enda kasuks täitmisele pöörata. Need on täitemäärused, sissetuleku kinnipidamine, kolmanda

isiku valduses oleva vara arestimine, võlgniku vara arestimine ning võlgniku vara sundrealiseerimine. Vt täpsemalt: <https://www.gov.uk/make-court-claim-for-money/enforce-a-judgment>.

Viimati uuendatud: 08/10/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Põhja-Iirimaa

Need küsimused on taotlejale, tema esindajale ja kohtutele.

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

-

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

-

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

-

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

-

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

-

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

-

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

-

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

-

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

-

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

-

Viimati uuendatud: 08/10/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kahju sissenõudmine kuriteo toimepanijalt - Šotimaa

Kuidas nõuda kohtumenetluse (kriminaalmenetluse) käigus kuriteo toimepanijalt kahju sisse või nõuda temalt muud moodi hüvitamist/heastamist ning kellele tuleks selline nõue adresseerida?

Kui süüdistatav tunnustab end süüdi või mõistetakse süüdi, võib kohus süüdistatavalt Teie kasuks välja mõista hüvitise. Hüvitise väljamõistmise korral võtab kohus Teiega ühendust. Kui Te ei soovi hüvitist, teavitage sellest esimesel võimalusel riigiprokuratuuri (*Crown Office and Procurator Fiscal Service*).

Millises kriminaalmenetluse etapis peaksin ma oma nõude esitama?

Ei ole asjakohane.

Mida võin ma oma nõudes taotleda ja kuidas nõue vormistada (kas tuleb märkida kogusumma ja/või täpsustada konkreetne kahju, saamata jäänud tulud ja intressid)?

Ei ole asjakohane.

Kas selliste nõuete esitamiseks on olemas erivormid?

Ei ole asjakohane.

Millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Ei ole asjakohane.

Kas mul tuleb nõude esitamise korral tasuda kohtu- või muud kulud?

Ei ole asjakohane.

Kas mul on võimalik saada enne kohtumenetlust ja/või selle ajal õigusabi? Kas mul on võimalik saada õigusabi ka juhul, kui ma ei ela riigis, kus kohtumenetlus toimub?

Ei ole asjakohane.

Millisel juhul võib kriminaalkohus minu nõude kuriteo toimepanija vastu tagasi lükata või selle üle otsustamisest keelduda?

Ei ole asjakohane.

Kas ma saan sellise otsuse edasi kaevata või kas mul on muid võimalusi nõuda kahju hüvitamist/heastamist?

Ei ole asjakohane.

Juhul kui kohus mõistab mulle välja kahjuhüvitise, siis kuidas saan ma tagada, et kohtuotsus pööratakse kuriteo toimepanija vastu täitmisele, ja millist abi võin ma selle tagamiseks saada?

Ei ole asjakohane.

Viimati uuendatud: 08/10/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.